

ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU BAŞKANININ NİTELİKLERİNE, SEÇİLMESİNE VE YÖNETİM KURULUNUN BAŞKANSIZ İŞLEYİŞİNE İLİŞKİN BAZI DEĞERLENDİRMELER*

Doç. Dr. Cafer EMİNOĞLU**

Arş. Gör. Zehra AVCI***

ÖZET

Kanun koyucu anonim şirketin yönetim kurulu başkanına önemli bir takım görev ve yetkiler vermiştir. Başkanın herhangi bir nedenle belirlenmemesi, bir başka ifadeyle, tek kişiden müteşekkil yönetim kurulu hariç olmak üzere, başkan statüsünde herhangi bir üyenin bulunmaması, başkana tevdi edilen görevlerin icra edilememesine, neticede şirket yönetiminin işleyememesine yol açabilir. Bu çalışma ifade edilen tıkanma durumunu irdelemekte ve çözüm önerileri üzerinde durmaktadır. Çalışmada ayrıca yönetim kurulu başkanının seçilmesine ve niteliklerine ilişkin bazı değerlendirmelere, bu çerçevede örneğin başkanın belirlenmesinde kooptasyon yöntemine başvurulmasına, görev süresine, kimin tarafından hangi süre için seçilebileceğine ve tüzel kişilerin başkan olarak seçilmesine ilişkin bazı görüş ve tartışmalara yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anonim şirket yönetim kurulu başkanı; yönetim kurulu başkanının yokluğu; yönetim kurulu başkanının seçilmesi; yönetim kurulu başkanının ikame edilmesi.

* DOI: 10.33432/ybuhukuk.1127983 – Geliş Tarihi: 08.06.2022 – Kabul Tarihi: 05.08.2022.

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ceminoglu@ybu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6219-3360.

*** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, avcifzehra@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1071-9740.

AN EVALUATION REGARDING THE ELECTION AND QUALIFICATIONS OF THE CHAIRMAN OF THE BOARD AND THE OPERATION OF THE BOARD WITHOUT A CHAIRMAN

ABSTRACT

The legislator has given several essential duties and powers to the chairman of the board of directors of the joint-stock company. The inability to designate the chairman for any reason, in other words, the absence of any member with the status of chairman, except for the board of directors composed of a single person, may lead to the inability to perform the duties entrusted to the chairman, and ultimately to the inability of the company's management. This study examines the stated clogging situation and focuses on solution suggestions. The study also includes some evaluations regarding the election and qualifications of the chairman of the board of directors and in this context for example, the use of co-optation method in the determination of the chairman, the term of office, who can be elected for what term, and some opinions and discussions on the election of legal entities as chairman.

Keywords: Chairman of the board in the joint-stock company; absence of the chairman of the board; election of the chairman of the board; replacement of the chairman of the board.

GİRİŞ

Anonim şirketlerin yönetimi, yetki devredilmediği müddetçe yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilir. Yönetim kurulu, genel kurulun yetki alanına bırakılmış hususlar dışındaki (TTK m. 408) bütün konularda karar almaya yetkilidir. TTK m. 365 uyarınca yönetim kurulu, sınırları kanunun emredici hükümleriyle belirlenmiş alanda şirketi yönetme yetki ve görevine sahiptir. TTK, yönetim kurulunu yönetim ve temsil yetkilerini devretmeye de yetkili kılmıştır. Yönetim kurulu, yetkilerini devretmediği takdirde bu yetkileri kurul olarak kullanır. Anılan çerçevede TTK m. 366/1 hükmü yönetim kurulunun organizasyonunu belirlemektedir. Hükümde yönetim kurulunun her yıl üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçeceği düzenlenmiştir. Aynı hükümde ayrıca esas sözleşmede kararlaştırılması halinde, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesinin öngörülebileceği hükme bağlanmıştır.

TTK'da anonim şirket yönetim kurulu başkanının seçilmesi gerekli görülmüş ve buna çeşitli sonuçlar bağlanmıştır. Kanun'da, yönetim kurulu başkanının görevlerinin bazılarının istisnai olarak açıkça düzenlendiği, önemli bir kısmının ise ya kanunda örtülü olarak yer verildiği veya işin niteliğinden anlaşıldığı görülmektedir. Bu sebeple anonim şirket yönetim kuruluna başkan seçilmesi ve başkanın Kanun'da açıkça düzenlenen ve düzenlenmeyen diğer görevlerini yerine getirmesi gerekir. Yönetim kuruluna başkan seçilmemesi veya seçilememesi halinde yönetim kurulu başkansız kalmış olur. Bu durumda başkanın görevlerinin nasıl icra edileceği ve yönetim kurulunun nasıl işleyeceği soruları gündeme gelmektedir. Bu çalışmada, anonim şirkette yönetim kurulu başkanının niteliklerine, seçilmesine ve yönetim kurulunun başkansız işleyişine ilişkin bazı değerlendirmeler yapılacak ve yönetim kurulunun başkansız kalması halinde kurulun işleyişine ilişkin çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılacaktır.

I. YÖNETİM KURULU BAŞKANI

A. GENEL OLARAK

TTK m. 366/1 hükmünde yönetim kurulunun her yıl üyeleri arasında bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçeceği düzenlenmiştir. Aynı hükümde ayrıca esas sözleşmede kararlaştırılması halinde, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesinin öngörülebileceği hükme bağlanmıştır.

TTK'nın 366. madde hükmü birtakım farklılıklarla 6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanununun (eTTK) 318. maddesinden alınmıştır. eTTK'dan farklı olan hususlardan ilki 6762 sayılı kanunun 318. maddesinde yönetim kurulunun "*bir reisvekili*" seçmeye yetkili olduğu ifadesinin yerine TTK'da "*en az bir başkan vekili*" seçmeye yetkili olduğu ifadesinin getirilmiş olmasıdır. Hüküm gereği yönetim kurulu dilerse birden fazla başkan vekili de seçebilecektir. Hükmün gerekçesinde bu farklılığın nedeni, eTTK'daki ifadenin ticaret sicil müdürlükleri tarafından yalnızca bir başkan vekilinin seçilebileceği şeklinde yorumlanmasını ve sicile kaydolabilmek için esas sözleşmede birden fazla başkan vekili varsa ilgililerin bu sayıyı bire düşürmek zorunda kalmalarını önlemek olarak gösterilmiştir¹.

TTK ile yukarıda anılan hükümde yapılan diğer bir değişiklik ise, esas sözleşmede, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesinin kararlaştırılabileceği hususunun düzenlenmiş olmasıdır. Hükmün gerekçesinde adı geçen hükümle başkana ve vekiline güç kazandırmanın amaçlandığı belirtilmiştir².

TTK'nın başkan ve vekillerinin belirlenmesine ilişkin 366. maddesi, mehzazı niteliğinde olan İsviçre Borçlar Kanunu'nun (*Obligationenrecht- OR*) 712. maddesinden bazı farklılıklar barındırmaktadır. Zira OR m. 712/1 hükmünde yönetim kurulunun başkan ve sekreter seçeceği, sekreterin yönetim kurulu üyesi olmasının zorunlu olmadığı belirtilmiştir. Hükmün ikinci fıkrasında ise esas sözleşmenin, başkanın genel kurul tarafından seçilmesini

¹ Bkz. TTK 'nun 366. maddesinin gerekçesi; **Pulaşlı, Hasan** (2018) Şirketler Hukuku Şerhi, C: I, 3. Baskı, Ankara, Adalet, § 30, Kn. 433.

² Bkz. TTK m. 366. maddesinin gerekçesi.

öngörebileceği düzenlenmiştir³. TTK m. 366 hükmünün aksine OR'nin ilgili hükmünde başkan vekilinin seçimi ile komisyon ve kurulların oluşturulması hususlarından bahsedilmemiştir. TTK'nın 366. maddesinde ise yönetim kurulunun sekreterliğine ilişkin bir hüküm yer almamaktadır. Yönetim kurulu sekreterliği, zabıt katipliği veya bu tür diğer görevleri ve bu görevlerin verileceği kişileri sürekli veya her toplantı açısından belirlemek Türk hukuku bakımından yönetim kurulunun takdir yetkisi içinde sayılmaktadır⁴.

B. BAŞKANIN SEÇİLMESİNE İLİŞKİN HÜKMÜN EMREDİCİ NİTELİĞİ

TTK'da anonim şirket yönetim kurulu başkanının seçilmesi gerekli görülmüş ve buna çeşitli sonuçlar bağlanmıştır. Kanun'da, yönetim kurulu başkanının görevlerinin bazılarının istisnai olarak açıkça düzenlendiği görülmektedir. Hâkim şirket raporunun hazırlanmasına ilişkin TTK m. 199/4, genel kurula katılabilecekler listesinin yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanmasını öngören m. 417/3 ve yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme haklarının kullanılmasına ilişkin m. 392. ifade olunan istisnaları havi hükümlerdendir.

Yönetim kurulu başkanının görevlerinin önemli bir bölümü ise ya Kanun'da örtülü olarak düzenlenmiş bulunmakta veya işin niteliğinden anlaşılmaktadır⁵. Bunlara örnek olarak ise yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarının hazırlanması, yönetim kurulu toplantılarının gerçekleştirilmesi, şeffaflığın sağlanması gibi işlemler gösterilebilir⁶.

³ İsviçre Borçlar Kanunu'nun 712. maddesi şu şekildedir: “(1) Der Verwaltungsrat bezeichnet seinen Präsidenten und den Sekretär. Dieser muss dem Verwaltungsrat nicht angehören. (2) Die Statuten können bestimmen, dass der Präsident durch die Generalversammlung gewählt wird.”

⁴ **Kırca, İsmail (Şehirali Çelik, Feyzan /Manavgat, Çağlar)** (2013) Anonim Şirketler Hukuku, C: I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, 1. Baskı, Ankara, BATİDER, s. 474; **Pulaşlı** (2018), C: I, § 30 Kn. 433.

⁵ **Kırca (Şehirali Çelik /Manavgat)**, s. 477.

⁶ **Kırca (Şehirali Çelik /Manavgat)**, s. 477; **Kıratlı, Metin** (2021) Yönetim Kurulu Başkanı, 1. Baskı, Ankara, Yetkin, s. 93 vd.

TTK'nın "Görev Dağılımı" başlıklı 366. maddesinin ilk fıkrasında "Yönetim kurulu her yıl üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçer. Esas sözleşmede, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesi öngörülebilir" denilmekle yönetim kuruluna başkan seçilmesinin özel olarak düzenlendiği görülmektedir. Öğretide 366. madde hükmünün emredici olarak düzenlendiği, zira 340. maddede düzenlenmiş olan emredici hükümler ilkesi gereğince⁷, kanunun bu hususta esas sözleşme veya başka bir yöntemle farklı bir kararlaştırma yapılmasına açıkça izin vermediği ileri sürülmüştür. Bu görüşe göre hem hükmün lafzı hem de başkana yüklenen görevler dolayısıyla yönetim kurulu başkanının ve ona vekâlet etmek üzere en az bir başkan vekilinin seçilmesinin emredici bir şekilde düzenlendiği sonucuna ulaşılmaktadır⁸.

TTK'nın 366. maddesinde başkan seçiminin emredici bir şekilde anonim şirketlere yükletildiğini savunan görüşe katılmakla birlikte başkanın görevlerine ilişkin hükümlerin düzen normu olarak getirildiği kanaatindeyiz. Şu hâlde başkanın seçilmesi zorunluluk arz etse de seçilemediği durumlarda yönetim kurulunun ve dolayısıyla şirketin işleyememesi sonucunu çıkaracak şekilde yorum yapmak, şirketi geri dönülmesi güç zorluklarla karşı karşıya bırakmak anlamına gelir. Zira başkan seçilmemesi nedeniyle yönetim kurulunun işleyememesi demek, şirketin yönetiminin ve temsilinin mümkün olmaması, fiil ehliyetinin kullanılamaması sonucunu doğuracaktır. Nihayetinde yönetim kurulunun hiç toplanamaması ve organ yokluğuna ilişkin hükümler (TTK m. 530) işletilmek zorunda kalılabilecektir. Diğer taraftan başkanın görevlerine ilişkin hükümlerin emredici nitelikte olduğunu kabul etmek uygulamada farklı nedenlerle başkansız işleyen yönetim kurullarının iş

⁷ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. **Karasu, Rauf** (2009) Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 1. Baskı, Ankara, Yetkin; **Eminoğlu, Cafer/Dalgıç Altıntaş, Berrin** (2014) "TTK'nun 340. Maddesi: Sermaye Şirketleri Hukukunda Sözleşme Özgürlüğünün Sonu Mu?", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 9, S: 2, s. 1-25.

⁸ Bkz: **Tekinalp, Ünal** (2015) Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Baskı, Vedat, İstanbul, Kn. 12-92; **Pulaşlı** (2018), C: II, s. 1251, Kn. 275.

ve işlemleri ile bunlara dayalı olarak yapılan işlemler geçersizlik tehdidi ile karşı karşıya kalacak bu da hukuki güvenirlik ve belirlilik ilkelerini zedeleyecektir.

Kanun'un başkanın görevlerine ilişkin hükümlerinin düzen normu olduğu görüşü, bunların ihlali hali için açıkça yaptırım öngörülmemiş olmasıyla da desteklenmektedir⁹. Kanaatimizce seçilmesi gerekli görülmüş olsa da kanun koyucu, anonim şirket yönetim kurulunun, başkan seçilmemesi veya seçilememesi hallerinde işlevini kaybetmesi sonucunu doğuracak şekilde düzenleme yapmayı arzu etmemiştir. Bu sebeple başkana ilişkin düzenlenen görevlerin de şirketin işleyişini sürdüreceği şekilde ikamesi ile ilgili hukuki çareler bulunmalıdır.

C. BAŞKANIN NİTELİKLERİ

1. Başkanın Kimler Arasından Seçilebileceği

Anonim şirketlerde yönetim kurulu TTK'nın 359. maddesinin ilk fıkrası hükmü gereği bir veya daha fazla üyeden oluşabilir. Başkan ve başkan vekilinin seçilmesi yalnızca yönetim kurulunun birden fazla üyesinin bulunduğu hallerde gereklidir. Zira tek bir üyesi olan yönetim kurulunun olduğu hallerde işin niteliği gereği başkan veya başkan vekilinin seçilmesine de ihtiyaç yoktur¹⁰.

Yönetim kurulu başkanının kimler arasından seçilebileceği ise açıkça Kanun'da düzenlenmiştir. Buna göre yönetim kurulu başkanı yalnızca yönetim kurulu üyeleri arasından seçilebilir. Kanun'da, başkanın hangi yönetim kurulu üyeleri arasından seçilmesi gerektiği ise belirlenmemiştir. Bu durumda yönetim

⁹ Öğretide, bir hükmün emredici niteliğinin tespitinde, TTK'nın 340. maddesinde yer alan "açıkça" ifadesi nedeniyle, sadece ilgili hükmün lâfzının esas alınması gerektiği, hükmün anlam ve amacının dikkate alınamayacağı ileri sürülmüştür; **Bahtiyar, Mehmet** (2005) "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi", TBB Dergisi, S: 61, s. 70 vd.; Başka bir görüş ise anonim şirketlere ilişkin bir hükmün aksinin düzenlenmesine izin verilip verilmediğinin tespitinde, sadece hükmün lâfzına bakılmaması gerektiğini, somut olaya uygulanacak hukuk kuralının anlamını ve kapsamını belirlemek için yoruma ihtiyaç duyulacağını ifade etmiştir, **Karasu, Rauf** (2015) "Emredici Hükümler İlkesinin Kapalı Tip Anonim Şirketler ve Limited Şirketler Açısından Doğurduğu Sorunlar ve Çözüm Önerileri" Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, S: 2015/1, s. 117.

¹⁰ **Kırca (Şehirali Çelik /Manavgat)**, s. 474.

kurulu üyelerinin gerek TTK'nın 367. maddesi uyarınca ihtiyari; gerek Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri uyarınca mecburi olarak icrada görevli olan ve olmayan üyeler şeklinde ayrıldığı durumlarda başkanın herhangi biri arasından seçilebilmesi mümkündür¹¹.

2. Tüzel Kişinin Başkan Olarak Seçilip Seçilemeyeceği

Başkan olarak seçilecek yönetim kurulu üyesinin mutlaka bir gerçek kişi olması zorunluluğunun olup olmadığına ilişkin değerlendirme yapılması da gerekmektedir. TTK'nın bu konuda, yönetim kurulu üyesi olmak için gerçek kişi olunması koşulunu barındıran ve bu sebeple tüzel kişilerin yönetim kurulu başkanı olmasına izin vermeyen İsviçre ve Alman hukuk kurallarından (OR m. 707/III) farklı düzenlemeleri mevcuttur. Dolayısıyla 366. madde hükmünden başkanın mutlaka bir gerçek kişi olması zorunluluğunun bulunduğu yönünde bir çıkarım yapmak mümkün değildir. Çünkü madde hükmünde başkanın "üyeler arasından" seçileceği belirtilmiş; ancak bu üyelerin niteliğiyle ilgili herhangi bir ayırım yapılmamıştır. TTK'nın 359. maddesi hükmü uyarınca tüzel kişilerin de yönetim kurulu üyesi mümkün olduğu için¹², yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişinin başkan olarak seçilmesi de mümkün olacaktır¹³. Yönetim kurulu başkanlığına seçilen tüzel kişi, TTK'nın 359. maddesinin ikinci fıkrası hükmü uyarınca belirlediği ve tescil edilen gerçek kişi aracılığıyla bu görevi yürütebilir. Burada tüzel kişinin yönetim kurulu başkanı olmasına ilişkin çeşitli endişeler ileri sürülebilir¹⁴. Ancak tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişi

¹¹ Akdağ Güney, Necla (2016) Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat, s. 79.

¹² Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Develi, Emine (2016) Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.

¹³ Kırcı (Şehirli Çelik/Manavgat), s. 474; Akdağ Güney (2016), s. 79; Kortunay, Ayhan (2015) Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Edinme Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 223.

¹⁴ Tüzel kişilerin yönetim kurulu olması hakkında endişeler burada da ileri sürülebilir. Örneğin üyenin kişisel özelliklerinin önemi, tüzel kişilik arkasında kalan ve değişebilen gerçek kişi temsilcinin yönetim kurulu iç yapısını devamlı değiştirmeye zorlayacağı (Kortunay, s. 59 dn. 219), seçim yetkisine sahip organın belki seçmeyeceği kişilerin tüzel kişi temsilcisi olarak bu görevi üstleneceği vb.; Aksi yönde Akdağ Güney, tüzel kişinin temsilcisinin değişiminin kurulun iç yapısını değiştirmeye zorlamayacağı, bunun üyelerin herhangi bir sebeple değişiminde de söz konusu olabileceği, sırf bu sebeplerle tüzel kişinin yönetim kuruluna üye seçilmesine karşı çıkılmasına katılmadığını ifade etmektedir, Akdağ Güney (2016), s. 40.

açısından da yönetim kurulu üyelerinin taşınması gereken nitelikleri taşınması bekleneneğinden bu endişelerin azaltılması mümkün olabilecektir.

3. Kooptasyon Yöntemiyle Belirlenen Üyenin Başkan Olarak Seçilip Seçilemeyeceğı

TTK'nın 363. maddesinde herhangi bir sebeple yönetim kurulu üyeliğinin boşalması ihtimalinde yönetim kurulunun, kanuni şartları sağlayan birini geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunacağı düzenlenmiştir. Hükme göre bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması hâlinde selefinin süresini tamamlar. Kooptasyon adı verilen bu yöntem, seçilmiş üyelerin yönetim kuruluna yeni bir üye seçmesidir¹⁵. Kooptasyon yönteminin üyeler açısından düzenlenmiş olması, yönetim kurulu başkanlığı hakkında çeşitli sorular akla getirmektedir. İlk olarak, yönetim kuruluna kooptasyon yöntemiyle seçilmiş bir üyenin başkan olması mümkün müdür? Söz konusu sorunun akla gelmesindeki sebep, kooptasyon yöntemiyle üye olmuş birinin yönetim kurulunda önemli görevleri haiz olan başkan olarak seçilmesinin şirketin işleyişine vâkıf olmayan birinin anılan statüye gelmesi ve dolayısıyla da problemlere yol açabileceğı endişesidir. Ancak yönetim kurulu başkanlığı statüsü üyelikle bağlantılı olduğundan ve Kanun'da bunu engelleyecek bir hüküm de bulunmadığından, kooptasyonla seçilmiş bir üyenin başkan olabilmesinin mümkün olduğu kanaatini taşımaktayız. Söz konusu bu üye, başkan seçilmiş ise genel kurul toplantısına kadar başkanlık görevine devam eder. Genel kurulun onaylanması halinde ise selefinin süresini geçmemek kaydıyla başkan olarak seçildiğı süre boyunca bu görevde kalır.

TTK'nın 363. maddesinde düzenlenen kooptasyon yöntemi, herhangi bir sebeple boşalması halinde üyeliğın doldurulması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. O halde yönetim kurulu başkanının görevinin herhangi bir sebeple sona ermesi halinde ve yönetim kurulu başkanını seçme yetkisi genel kurulda bulunduğu bir durumda, yönetim kurulu kooptasyon yöntemiyle başkan seçebilecek midir? Kanaatimizce başkanlık statüsü üyelikle bağlantılı

¹⁵ **Pulaşlı** (2018), C: II, Kn. 244; **Demir, Koray** (2017) "Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün Mü? (TTK m. 363/1'de Öngöröldüğü Haliyle Kooptasyon)", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 75, S: 1, s. 316.

olduğundan, herhangi bir sebeple başkanlık koltuğunun boşalması üzerine yönetim kurulu 363. madde uyarınca genel kurul toplantısına kadar bir yönetim kurulu başkanı seçmesinde bir sakınca yoktur¹⁶. Kaldı ki bu süre boyunca yönetim kurulunun başkansız kalmasının şirketin işleyişini zora sokabileceği durumlar¹⁷ söz konusu olabilecektir. Genel kurulun onayının alınması durumunda ise yine selefının süresini tamamlayana kadar görevi sürdürebileceği kanaatini taşımaktayız.

4. Belirli Pay ve Pay Sahibi Gruplarına (TTK m. 360) Başkan Belirleme Hakkı Tanınıp Tanınamayacağı

TTK'nın 360. maddesinde yönetim kurulunda belirli pay sahiplerinin temsili düzenlenmiştir. Hükme göre esas sözleşmede öngörülmek şartıyla belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir. Bu amaçla, yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği esas sözleşmede öngörülebileceği gibi, anılan kişi ve gruplara, esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabilir¹⁸. Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup adayın haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye seçilmesi zorunludur. Burada yönetim kurulu başkanının da 360. madde hükmünde belirtildiği şekliyle imtiyazlı pay sahiplerinden seçileceğinin öngörülüp öngörülemeyeceği sorusu akla gelebilir. Zira hükme göre, üyelerin imtiyazlı pay sahipleri arasından seçilmesi, esas sözleşmede kararlaştırılmasıyla mümkündür. TTK'nın 340. maddesinde emredici hükümler ilkesi gereği kanunun açıkça izin vermediği hususların esas sözleşmeyle düzenlenemeyeceği göz önüne alındığında başkanın imtiyazlı pay sahiplerinden seçileceği esas sözleşmeyle düzenlenemeyeceği savunulabilecekse de buna karşı bizim kanaatimizce seçim

¹⁶ Bu hususta ayrıca bkz.: **Pulaşlı** (2018), C: I, § 30 Kn. 435.

¹⁷ Örneğin yeni başkan seçilmesi için genel kurulun toplantıya çağrılmaması, yine başkan olmadığından yönetim kurulunun devamlı toplanamaması, geçerli bir genel kurul toplantısına katılabilecekler listesinin (TTK m. 417/3) hazırlanamaması gibi riskler ortaya çıkabilir.

¹⁸ **Cenkci, Esra** (2011) "6102 Sayılı TTK'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 2011/1, s. 128.

yetkisinin genel kurulda olduğu durumlarda yönetim kuruluna başkan seçilmesi imtiyaz olarak ve paya bağlanmak suretiyle düzenlenebilecektir¹⁹.

5. Esas Sözleşmede Başkanın Niteliklerinin Belirlenmesi

TTK, 363. maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği üzere esas sözleşme ile yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için çeşitli nitelikler belirlenmesine imkân tanımıştır. Kanaatimizce bu sebepten üyelik ile sıkı sıkıya bağlantılı olan başkan ve başkan vekilliği seçilebilmek için de esas sözleşme ile bazı nitelikler aranması TTK'nın 340. maddesindeki emredici hükümler ilkesine aykırılık teşkil etmez²⁰. Kaldı ki kanaatimizce başkanı belirleme yetkisi genel kurula verilebilecekken başkanın niteliklerini, seçim kararı için gerekli olandan daha yüksek bir nisapla mümkün olmayacağını savunmak kanunun amacıyla bağdaşmayacaktır.

Esas sözleşmede belirlenecek nitelikler için öncelikle emredici hükümler, genel ahlak ve ayrımcılık yasağı bir sınır arz edecektir²¹. Diğer taraftan yönetim kurulunda temsil edilmeye ilişkin imtiyaz haklarının zarar görmemesine ya da ilgili imtiyaz sahipleri genel kurulunun onayının alınmasına dikkat edilmesi gerekir. Bu hakların zarar görmeyeceği şekilde yönetim kurulu başkanı veya vekili seçilebilmek için eğitim düzeyi, görev süresi, uzmanlık veya gerçek kişi olunması²² gibi şartların esas sözleşmeyle düzenlenmesi mümkündür.

D. BAŞKANIN SEÇİLMESİ

Kanun koyucu, başkan ve başkan vekilinin seçilmesi koşuluyla yönetim kuruluna kendi organizasyonunu yapma yetkisini vermiştir²³. Bir başka

¹⁹ Karşı yönde, **Oğuz, Ersin** (2019) Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Belirli Grupların Seçilme Hakkı, Ankara, Seçkin, s. 166.

²⁰ Aynı yönde, **Kortunay**, s. 223; **Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat)**, s. 413; **Karasu** (2009), s. 132.

²¹ Akdağ Güney, esas sözleşme ile üyelere ilişkin belirlenen niteliklerin anonim şirketlerin temel ilkelerine, eşitlik ilkesine uygun olması ve hakkın kötüye kullanılması ile hakkın sakınılması ilkelere aykırı olmaması gerektiğini ifade etmektedir, **Akdağ Güney** (2016), s. 30.

²² Aynı görüşte, **Kırca, İsmail** (2012) "Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği", BATİDER, C: XXVIII, S: 2, s. 53; Karşı görüşte, **Kortunay**, s. 223.

²³ **Akdağ Güney** (2016), s. 78.

yaklaşım, başkan ve vekilinin seçilmesi şartıyla, yönetim kuruluna kural olarak kendisini organize etme serbestisi tanınmıştır²⁴. Fakat genel kurul, yönetim kurulunun kendini organize etmesini başkan ve başkan vekilinin seçimine ilişkin olarak kısıtlayabilecektir. Zira TTK'nın 366. maddesinin ilk fıkrasında yönetim kurulu başkan ve vekilini seçme yetkisinin yönetim kurulundan alınabileceği düzenlenmiştir. Hükme göre esas sözleşmede, başkan veya başkan vekillerinin veya bu kişilerden birinin seçimi genel kurula bırakılabilir. Söz konusu hüküm sonucunda TTK'nın emredici hükümler ilkesini teşkil eden 340. maddesine uygun olarak açıkça esas sözleşme ile Kanun'da yer alan anonim şirketlere ilişkin hükümlerden sapılması mümkün hale gelmiştir. Bu kapsamda yönetim kurulu başkanı ve vekilinin yönetim kurulu veya genel kurul tarafından seçilmesine ilişkin hususların ayrı ayrı incelenmesi faydalı görülmüştür.

Belirtmek gerekir ki kanun koyucu TTK m. 366 hükmünde başkan vekilinin görevini, başkan bulunmadığında "ona vekâlet etmek" şeklinde belirlemiştir. Başkan herhangi bir nedenle hazır bulunmadığında ona vekâleten başkan vekili gerekli işlemleri yapabilecektir. Şu halde vekillik vasfı başkanlık sıfatıyla ile bağlıdır. Bu bağlamda kanaatimizce vekil olunan başkanın herhangi bir nedenle başkanlığının sona ermesi halinde vekilinin de görevi sona erecektir. Bu nedenle aşağıda ele alınan başkansız kalma halleri aynı zamanda başkan vekilliğinin mevcut olmaması ya da ortadan kalmış olması şeklinde anlaşılmalıdır.

1. Yönetim Kurulu Tarafından Seçilmesi

TTK'nın 366. maddesinin ilk fıkrasında yönetim kurulu başkanının kural olarak yönetim kurulu tarafından seçilmesi gereği düzenlenmiştir. Ancak yönetim kurulu başkanının seçilmesi açısından yönetim kurulunun toplanmasına ve karar almasına ilişkin özel bir düzenleme hükümde yer almamıştır. Bu sebeple yönetim kurulu toplantısının çağrısı esas sözleşmede nasıl düzenlenmişse o usule göre; esas sözleşmede bir düzenleme bulunmadığı durumlarda ise iç yönergede nasıl düzenlenmişse, o usule göre yapılacaktır.

²⁴ Wernli, Martin; Rizzi, Marco A. (Honsell/Vogt/Watter (Editörler)) (2012) Basler Kommentar – Obligationenrecht II, 3. Auflage, Zürich, Helbing & Lichtenhahn, OR 712, Kn. 3.

Yönetim kurulu başkanı, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanan yönetim kurulunda, TTK'nın 390. maddesinin ilk fıkrası uyarınca esas sözleşmede aksine karar yeter sayısını ağırlaştırılan bir hüküm yoksa, toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğuyla seçilecektir.

2. Genel Kurul Tarafından Seçilmesi

TTK'nın 366. maddesinde anonim şirket yönetim kurulunun başkanını ve başkan vekillerini kural olarak kendisinin seçeceği düzenlenmiştir. Ancak hükmün ilk fıkrasının ikinci cümlesinde esas sözleşmede, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin genel kurul tarafından seçilmesinin öngörülebileceği hükme bağlanmaktadır. Buna göre esas sözleşmeye hüküm konulmak suretiyle yönetim kurulu başkanı ve vekili veya bunlardan birinin seçiminin genel kurula bırakılması mümkündür.

Öğretide esas sözleşmeyle genel kurula, yönetim kurulunun başkan seçemediği, örneğin başkanlık seçiminin yapıldığı toplantılarda veya oylamalarda gerekli çoğunluğun sağlanamadığı hallerde, yönetim kuruluna başkan seçme yetkisi verilebileceği belirtilmiştir²⁵. Kanaatimizce böyle bir belirlemenin, örneğin yönetim kurulu başkanının belli bir zaman dilimi içinde yönetim kurulu tarafından seçilememesi bakımından yapılması mümkündür. Esas sözleşmede böyle bir belirlemenin yapılması, başkanın yönetim kurulu tarafından seçilememesi dolayısıyla kurulun karar alma mekanizmasının kilitlendiği durumlar açısından yarar sağlayabilir.

Yönetim kurulunun başkan seçememesi halinde esas sözleşmede hüküm bulunmaksızın genel kurulun başkan seçme yetkisinin olduğunun söylenmesi ise güçtür. Zira hükümde yönetim kurulu başkanının seçimi yetkisinin genel kurula ancak esas sözleşmeyle verilebileceği açıkça düzenlenmiştir. Ancak öğretilerde, esas sözleşmede böyle bir belirleme olmamasına rağmen yönetim kurulunun başkan seçememesi halinde genel kurulun başkan seçmesinin organlar arası eşitliğe ve yönetim organizasyonunun özgürlüğüne aykırı düşmediğinden bahisle kabul edilmesi gerektiği savunulmuştur²⁶. Ne var ki 366.

²⁵ Kortunay, s. 222.

²⁶ Kortunay, s. 223.

madde hükmünün açık lafzı karşısında böyle bir sonuca varılamayacağı kanaatindeyiz.

Başkan ve vekilinin genel kurul tarafından seçimine ilişkin hüküm şirketin esas sözleşmesine kuruluşta yazılabileceği gibi sonradan da sözleşmeye eklenebilir. Bu hükmün esas sözleşmeye ekleneceği değişiklik için Kanun'da özel bir toplantı ve karar nisabı öngörülmemiştir. Dolayısıyla, TTK m. 421/1 hükmünde öngörülmüş nisaplar bu değişiklik için de uygulanır. Fakat esas sözleşmede kararlaştırılarak ilgili nisapların başkanın veya vekilin seçimi açısından birlikte ya da ayrı ayrı ağırlaştırılması da mümkündür²⁷.

TTK m. 339/3 hükmünde ilk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanacağı düzenlenmiştir. TTK'nın 339. maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinde ise yönetim kurulu üyelerinin sayıları ile bunlardan şirket adına imza koymaya yetkili olanlar esas sözleşmeye yazılması gereken hususlar arasında sayılmıştır. Ancak esas sözleşmenin ilk yönetim kurulu üyelerini atama usulüyle belirlemesi düzenlenmişken, esas sözleşmede ilk yönetim kurulunun başkan ve vekilinin de belirlenmesine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Yönetim kurulunun belirlenmesi ve üye atanması başkan belirlemekle bağlantılı bir işlem olduğundan anonim şirketin kurucularının, esas sözleşmeyle atanan ilk yönetim kurulu üleriyle birlikte başkan ve vekilini de belirlemeleri kanaatimizce TTK'nın 340. maddesinde düzenlenen emredici hükümler ilkesine aykırılık oluşturmayacaktır²⁸.

Anonim şirketin kuruluşunda yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmeyle atanmış olmasına rağmen başkan ve vekili atanmamışsa, bu durumda kuruluş sonrası yönetim kurulunun toplanarak başkan ve vekili seçmesi gerekir. Fakat kuruluşta hazırlanan esas sözleşme metninde başkan ve vekilinin seçiminin genel kurulca yapılacağı düzenlenmişse anılan kişileri yönetim kurulunun seçmesi mümkün değildir. Öyleyse yönetim kurulunun başkan ve vekilinin seçilmesi için genel kurulu toplantıya çağırma kararı vermek üzere toplanması

²⁷ Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), s. 474.

²⁸ Emredici hükümler ilkesi ışığında esas sözleşme özgürlüğü hakkında detaylı bilgi için bkz. **Veziroğlu, Cem** (2021) Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.

gerekmektedir. Bu durumda ise, aşağıda bilahare ele alınacağı üzere²⁹, öncelikle başkan olmaksızın genel kurulu toplantıya çağırma kararı almak üzere yönetim kurulunun nasıl toplanacağı sorunu gündeme gelmektedir.

E. GÖREV SÜRESİ

865 sayılı TTK'nın 315. ve eTTK'nın 318. maddelerine benzer olarak 6102 sayılı TTK'nın 366. maddesi hükmünde de seçimi yapacak organın inisiyatifine bırakılmadan yönetim kurulu başkanlığı için seçimin her yıl yapılması öngörülmüştür³⁰.

Yönetim kurulu başkanının ve vekillerinin görev süresi ve seçim sıklığının, yönetim kurulu üyelerinin görev süresi ve seçim sıklığından farklı olması mümkündür. TTK m. 366 hükmünde başkan ve vekillerinin seçim yetkisinin yönetim kurulunda olduğu hallerde seçimin her yıl yapılması gerektiği düzenlenmiştir. Öğretide bazı yazarlar, eğer yönetim kurulu başkanını seçme yetkisi yönetim kurulunda ise ve sürenin sona ermesine rağmen makul bir süre içinde yeni başkan ve vekili seçilmemişse bu durumda yönetim kurulunun örtülü olarak mevcut dağılımı sürdürmek istediğini kabul etmek gerektiği görüşünü savunmaktadır³¹. Bu yaklaşımın ilgili hükmün açık lafzı karşısında sorunsuz olmadığı ortadadır.

Yönetim kurulu başkanının her yıl seçilmesi zorunluluğu şirket açısından özellikle iş yükü anlamında pratik olmayan sonuçlar doğursa bile³² bir önceki başkan seçmiş olan yönetim kurulu veya genel kurulun yapısında değişiklikler olması halinde fayda sağlayacağı da söylenebilir. Yine başkanın her yıl seçilmesi, azil müessesesi uygulamaya konulmadan başkanın değiştirilmesine fırsat sunabilir. Devam eden yılda seçilmek motivasyonu ile başkan, daha özenli çalışarak şirketin işleyişine katkıda bulunabilir³³.

²⁹ Bkz. Başlık III/B.

³⁰ 340. madde sebebi ile esas sözleşmeyle veya seçim kararıyla bu sürenin uzatılması güçtür; **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Kn. 12-92; **Pulaşlı** (2018), C: I, § 30 Kn. 293.

³¹ **Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat)**, s. 475.

³² Aynı yönde, **Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat)**, s. 476.

³³ **Kortunay**, s. 222.

Yönetim kurulu başkanı ve/veya vekilinin genel kurul tarafından seçildiği hallerde, genel kurulun takip eden yılda hiç veya gereği gibi toplanamaması ihtimalinde yönetim kurulunun görev dağılımının nasıl olacağı sorusu akla gelmektedir. Çünkü bu konuda da yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine rağmen yeni üye seçilmediği taktirde süresi sona eren üyeler hakkında nasıl bir yol izleneceği hususunda olduğu gibi bir tartışmanın ortaya çıkması beklenebilir.

Öğretide başkan seçme yetkisinin genel kurulda olduğu hallerde kanunda belirtilen sürenin emredici nitelik taşımadığının ve başkanın görev süresinin, en fazla üç yıl olmak üzere TTK'nın 362. maddesi uyarınca genel kurula bırakılmış olan üyelerin görev süresinin kararlaştırılması yetkisi ile bağlantılı olduğunun kabul edilmesi gerektiğini savunan yazarlar bulunmaktadır. Bu görüşe göre genel kurulun üç yıl ile sınırlı olmak üzere, TTK'nın 366. maddesi hükmünde belirtilmiş bir yıllık süreden daha uzun bir görev süresi belirlemesi mümkündür³⁴. Diğer bir görüş ise 366. maddenin hükmünde belirlenmiş olan bir yıllık sürenin seçim yetkisinin genel kurulda olduğu durumlar için de geçerli olduğunu, TTK'nın 340. maddesinde öngörülen emredici hükümler ilkesinin daha uzun bir sürenin kararlaştırılmasına imkân sağlayacağını kabul etmenin mümkün olmadığını belirtmektedir³⁵. Kanaatimizce bir yıllık süre, seçimi yapmaya hangi organın yetkili olduğuna bakılmaksızın uygulanması gereken genel bir süre olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple bir yıllık sürenin, seçim yetkisi genel kuruldayken de uygulanması gerekir. Ancak seçim yetkisinin genel kurulda olduğu hallerde bir yıllık sürenin emredici bir nitelik taşımadığı, zira TTK'nın 362. maddesi hükmü uyarınca genel kurulun, üyelerin görev süresinin en çok üç yıl olmak üzere belirlenmesi yetkisi ile yönetim kurulu başkanının görev süresinin belirlenmesi yetkisinin, bağlantılı yetkiler olduğu da uygulamada savunulmuştur. Burada genel kurulun her yıl toplanmasına ilişkin sorunlar söz

³⁴ Pulaşlı (2018), C: I, Kn. 434; Akdağ Güney (2016), s. 78.

³⁵ Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), s. 475; Bahtiyar, Mehmet (2022) "Anonim Ortaklıkta Başkanın Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağırmasının Yaptırımı ve Toplantısız Karar Alınmasında Bazı Sorunlar" Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan, Ankara, Yetkin, s. 103; Kortunay, s. 222.

konusu olduğunda yönetim kurulunun ve dolayısıyla şirketin sıhhatli bir şekilde işleyişinin sağlanması açısından genel kurulun üç yıldan fazla olmamak üzere 366. maddede belirtilen süreden daha uzun bir süreyi başkanın görev süresi olarak belirlemesinin geçerli olacağını kabul etmek gerektiği ifade edilmektedir³⁶.

Öğretide, yönetim kurulu başkan ve başkan vekili seçiminin üyelerin her görev döneminin başında yapılmasının yeterli olacağı ve görev döneminin devam ettiği süre boyunca yeniden başkan ve başkan vekili seçilmesine gerek olmadığı yönünde bir görüş bulunmaktadır³⁷. Bu görüşe göre esas sözleşmede herhangi bir hüküm olmasa bile başkan ve başkan vekillerinin görev süresi, yönetim kurulu üyelerinin görev süresiyle veya yönetim kurulunun bir bütün olarak görev dönemi ile aynı kabul edilmelidir. Savunulan bu görüş, kanaatimizce, şirketin yönetimi açısından pratik bir çözüm benimsemektedir. Ancak TTK'nın 366. maddesinin açık hükmü karşısında böyle bir sonuca varmanın mümkün olmadığı görüşündeyiz³⁸.

II. YÖNETİM KURULUNUN BAŞKANSIZ KALMASI

A. BAŞKANIN SEÇİLEMESİ HALLERİ

1. Başkan Seçme Yetkisinin Yönetim Kurulunda Olduğu Haller Bakımından

Yönetim kurulu başkanını seçme yetkisi yönetim kurulunda olmasına rağmen başkanın seçilmemesi halinde yönetim kurulu başkansız kalmış olacaktır. Yönetim kurulunun hiç ya da zamanında başkan seçmemesinin birçok nedeni olabilir. Örneğin üyeler arasındaki çekişmeler, toplanamama, bir üye lehine çoğunluk sağlayamama, pay sahipleri arasındaki çekişmelerin yönetim kuruluna sirayet etmesi, hiçbir üyenin başkan seçilmek istememesi gibi nedenler söz konusu olabilir.

³⁶ Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 12. HD. T: 22.05.2020, E: 2020/408, K: 2020/517, **Kıratlı**, s. 53, dn. 106.

³⁷ **Çamoğlu, Ersin (Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal)** (2014) Ortaklıklar Hukuku I, 13. Baskı, İstanbul, Vedat, Kn. 535; **Pulaşlı** (2018), C: I, § 30, Kn. 293.

³⁸ Aynı doğrultuda: **Kortunay**, s. 222;

Yönetim kurulu başkanının seçilmemesi veya seçilememesi hali, seçme yetkisinin yönetim kurulunda olduğu durumda, yönetim kurulu üyeleri bakımından özen yükümlülüğünün ihlali olarak değerlendirilebilir³⁹. Zira mezkûr hükümde yönetim kurulu üyelerinin görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altında olduklarından bahsedilmektedir. Özen yükümlülüğü, TTK m. 553/1 hükmüyle bağlantılı olarak ele alınmalıdır. Bu bağlamda özen yükümlülüğü, yönetim kurulu üyelerinin kanunda açıkça düzenlenmeyen görevlerinin belirlenmesinde önem arz eder. Zira yönetim kurulunun görevleri 375. maddede sayılanlarla sınırlı değildir. 374. maddenin ilk fıkrasında bu durum “*Yönetim kurulu ve kendisine bırakılan alanda yönetim, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir.*” şeklinde düzenlenmiştir. Özen yükümü, yönetim kurulu üyelerinin şirket yönetiminde işletme konusunun gerçekleştirilmesi için yapılması gerekenleri ve kaçınılması gerekenleri somutlaştırmasına yarar⁴⁰. Özen yükümlülüğünün bu işlevine bakıldığında, yönetim kurulu üyelerinin başkan seçmesinin de şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gereken bir işlem olduğu dolayısıyla başkanın seçilmemesinin özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil edeceği kabul edilmelidir. Zira başkanın seçilmediği bir yönetim kurulunun toplanması ve karar vermesi zorluklara sebep olarak şirketin işleyişini sekteye uğratabilecektir. Ancak burada özen yükümlülüğü üyelerin şirket menfaatlerini dürüstlük ilkesine göre önceleyerek serbest iradeleriyle başkana ilişkin oylamada serbest iradeleriyle oy verme hak ve yetkilerini sınırlamamalı ya da bununla yarışmamalıdır. Zira ikinci durum da özen yükümlülüğünün gereğidir.

³⁹ Yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğüne ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. **Çamoğlu, Ersin** (2010) Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Baskı, İstanbul, Vedat, s.67 vd.; **Akdağ Güney, Necla** (2010) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat, s. 70 vd.; **Sevi, Ali Murat** (2021) Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü, Ankara, 1. Baskı, Seçkin.

⁴⁰ **Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat)**, s. 656.

Yönetim kurulu başkanını seçmeyen veya seçemeyen yönetim kurulu üyeleri hakkında TTK'nın 553. maddesi uyarınca sorumluluk davası açılması için bir zararın bulunması şarttır⁴¹. Zira bir yükümlülüğün ihlali ancak bir zararın söz konusu olması halinde tazminat yükümlülüğüne dönüşebilir.

Yönetim kurulu üyelerinin başkan seçmemekte ısrarcı davranması TTK'nın 364. maddesinin birinci fıkrası gereği haklı sebeple görevden alınma için bir sebep de teşkil edebilir. Mezkûr hükme göre yönetim kurulu üyeleri, gündemde madde bulunmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilirler. Bu bağlamda yönetim kurulu üyelerinin başkan seçmemesi, genel kurul açısından gündemde madde olmasa bile azil için haklı sebep teşkil edebilecektir.

2. Başkan Seçme Yetkisinin Genel Kurulda Bulunduğu Haller Bakımından

Anonim şirket yönetim kurulunu seçme yetkisi esas sözleşmeyle genel kurula bırakılmış olabilir. Yine genel kurul da yönetim kurulu başkanının seçimini bir üye üzerinde uzlaşmama, pay sahipleri arasındaki çekişmeler, sebepsiz yere karar almaktan imtina etme, oy çokluğunu sağlayamama, toplanamama gibi sebeplerle gerçekleştirememiş olabilir. Bu halde de yönetim kurulu başkansız kalmış olacaktır.

Öğretide başkan ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin genel kurulca seçileceğinin esas sözleşmede belirlenmesine rağmen seçilmemesi halinde kurulun ve dolayısıyla şirketin işleyişini temin etmek amacıyla başkan seçme yetkisinin yönetim kuruluna geçtiğinin kabul edilmesi gerektiği ileri sürülmüştür⁴².

Başkanın genel kurul tarafından seçileceğinin esas sözleşmede düzenlendiği durumlarda genel kurulun başkanı seçmeyi ihmal etmesi halinde kanaatimizce yönetim kurulu öncelikle genel kurulu bu amaçla (yeniden) toplamalıdır. Buna rağmen genel kurulun toplanamaması ya da toplanmasına rağmen başkan seçmemesi halinde, şirketin işleyişine hâle gelmesini önlemek

⁴¹ **Kendigelen, Abuzer** (2016) TTK Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 458.

⁴² **Kırca (Şehiralı Çelik/Manavgat)**, s. 475.

maksadıyla genel kurul seçene kadar başkanın yönetim kurulu tarafından belirlenebileceğini kanaatindeyiz.⁴³ Bu görüş, yönetim kurulunun, genel kurul bir başkan seçimi yapana dek görev yapmak üzere bir başkan seçebileceğini savunmaktadır⁴⁴. Belirtilen bu çözüm yolu, TTK'nın 363. maddesinde düzenleme alanı bulan kooptasyon yöntemini çağrıştırmaktadır.

TTK m. 366 hükmünde açıkça başkan ve vekilinin her yıl seçilmesi öngörülmüştür. Bu hükmün emredicilik niteliğinin kabulü halinde daha uzun bir süreye ilişkin genel kurul ve yönetim kurulu kararlarının akıbetinin ne olacağı gündeme gelmektedir. Söz konusu durumda ilgili kararlar bütünüyle mi batıl sayılacak, yoksa bir yıllık süreyi aşan kısım bakımından mı hükümsüzlük söz konusu olacaktır? TTK, genel kurul kararlarının kısmi butlanına ilişkin bir imkân düzenlememiştir. Görüşümüzce, ifade edilen durumda sadece bir yıllık süreyi aşan kısım bakımından butlana karar verilmelidir. Bir başka ifadeyle ilgili kararın kısmi butlanla sakat olacağı kabul edilmelidir⁴⁵. Genel kurulun, yönetim kurulu üyesinin görev süresine paralel olarak başkanı da üç yıla kadar bir süre için seçebileceği kabul edilecek olursa, aynı sonuç üç yılı aşan kısım için söz konusu olmalıdır.

3. Seçim Yetkisi Genel Kuruldayken Yönetim Kurulunun Başkan Seçmesi

Esas sözleşme ile yönetim kurulu başkanını seçme yetkisinin genel kurula verildiği hallerde yönetim kurulunun kendisine başkan seçtiği kararın geçerliliği, özellikle de böyle bir kararın hangi hükümsüzlük türüyle karşı karşıya kalacağı tartışma konusu olacaktır.

⁴³ İsviçre uygulaması için aynı yönde: **Wernli / Rizzi (Honsell/Vogt/Watter [Editörler])**, Basler Kommentar, OR 712, Kn. 5; Ayrıca bkz.: **Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat)**, A.Ş. I, s. 475.

⁴⁴ **Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat)**, s. 475.

⁴⁵ Yönetim kurulu üyelerinin azami görev süresi bakımından benzer değerlendirmeler için bkz.: **Moroğlu, Erdoğan** (2012) 6102 Sayılı TTK'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, 8. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s.184; **Çamoğlu (Poroy/ Tekinalp)** Kn. 554; **Pulaşlı** (2018), C: I, § 30 Kn. 320; Böyle bir kararın (bütünüyle) batıl olacağına ilişkin görüş için: **Akdağ Güney** (2016), s. 27, 28.

Öncelikle yokluk açısından incelemek gerekirse, yönetim kurulu kararlarının yokluğu, kanun tarafından yönetim kurulu kararı için gerekli görülen unsurlardan birinin eksik olması halinde söz konusu olur⁴⁶. Yönetim kurulu kararlarının yokluğundan bahsedebilmek için öncelikle kararın kurucu unsurlarını tespit etmek gerekir. Yönetim kurulu kararlarının iki kurucu unsuru bulunmaktadır; bunlardan ilki yönetim kurulu (toplantısı), ikincisiyse yönetim kurulu tarafından alınmış bir karardır⁴⁷. Yönetim kurulunun esas sözleşmeye aykırı bir şekilde yetkisi dahilinde olmayan başkan seçimi kararı alması konusunda, yönetim kurulunun varlığı ve kararın varlığı unsurlarının eksikliğinden bahsedilemeyeceğinden kanaatimizce yokluk yaptırımına gidilememelidir.

Değerlendirilmesi gereken ikinci hükümsüzlük türü ise butlandır. Yönetim kurulu kararlarının butlanı TTK m. 391 hükmünde düzenlenmiştir. Hükme göre yönetim kurulunun özellikle eşit işlem ilkesine⁴⁸ aykırı olan, anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen, pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmasını kısıtlayan ya da güçleştiren, diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararlar batıldır⁴⁹.

TTK'da yönetim kurulu kararları bakımından, genel kurul kararlarında olduğunun aksine, iptale ilişkin düzenlemeler getirilmemiştir. Genel kurul kararlarının iptaline ilişkin ise TTK'nın 445. maddesinde kanun veya esas

⁴⁶ **Yüce, Aydın Alber** (2015) Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, 2. Baskı, İstanbul, Vedat, s. 47 vd; **Turanlı, Hüsnü** (2013) "Yeni TTK Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: XVII, S: 1-2, s. 947.

⁴⁷ **Özkorkut, Korkut** (1996) Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, 1. Baskı, Ankara, Sermaye Piyasası Kurulu yayınları, s. 36; **Yüce**, s. 49; **Şeker, Hakan** (2020) "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 149, s. 211.

⁴⁸ Eşit işlem ilkesine ilişkin detaylı bilgi için bkz. **Yıldız, Şükrü** (2004) Eşit İşlem İlkesi, 1. Baskı, Ankara, Seçkin; **Yağmur, Setenay** (2020) Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.

⁴⁹ Butlan sebeplerine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. **Yüce**, s. 124 vd.

sözleşme hükümlerine aykırı kararların iptal yaptırımına tabi olduğu açıkça düzenlenmiştir⁵⁰. Dolayısıyla esas sözleşme hükmüne aykırı bir şekilde yönetim kurulunun başkan seçmesinin genel kurul kararlarının iptaline ilişkin prosedürün burada işletilip işletilemeyeceği sorusu gündeme gelebilir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, TTK'nın yönetim kurulu kararlarını düzenleyen 390 ve 391. maddelerinde yönetim kurulu kararların iptal yaptırımına tabi tutulup tutulamayacağına ilişkin açık bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Hatta 391. madde gerekçesinde *“Yönetim kurulu kararları iptal edilemez.”* denilmektedir. Dolayısıyla kural olarak yönetim kurulu kararlarının iptale tabi olmadığını söylemek mümkündür. Ancak TTK, m. 192/II ve m. 460/V hükümleriyle iptale tabi yönetim kurulu kararları belirlemiştir. Özellikle m. 460/5 hükmünde *“yönetim kurulu kararları aleyhine, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, 445 inci maddede öngörülen sebeplerin varlığı hâlinde kararın ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde iptal davası açabilirler. Bu davaya 448 ilâ 451 inci maddeler kıyas yoluyla uygulanır.”* denmekle, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin sebeplere atıf yapılmıştır. Yine, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu m. 18/VI'da *“Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, 6102 sayılı Kanunun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde yönetim kurulu üyeleri veya hakları ihlal edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.”* ifadeleriyle genel kurul kararlarının iptaline ilişkin prosedürün işletilebileceği yönetim kurulu kararları belirlenmiştir. Sözü geçen düzenlemeler dikkate alındığında, bir yandan hukuki işlemin genel esaslar çerçevesinde iptalinin mahkemeden istenmesinin mümkün olduğu söylenebilecek; ancak diğer yandan öğreti⁵¹ ve

⁵⁰ Genel kurul kararlarının iptaline ilişkin detaylı bilgi için bkz. **Kırca, İsmail** (2022) Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık; **Moroğlu**, 6102 Sayılı TTK'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü; **Türk, Mehmet Cemil** (2019) Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.

⁵¹ **Moroğlu**, s. 180, 181; Kanunda yönetim kurulu kararlarının butlanının değil, belirli bazı hallerin gerçekleşmesi halinde iptalinin düzenlenmesi ve bunun da belirli bir süreyle sınırlandırılması gerektiği hakkında, **Üçışık, Güzin** (2011) “Türk Hukuku'nda Anonim

uygulamada da genellikle kabul edildiği şekilde yönetim kurulu kararlarının kanundaki istisnalar haricinde iptal yaptırımına tabi olmadığı görülecektir. Dolayısıyla esas sözleşmeye aykırı olarak genel kurul yerine kendisine başkan seçen yönetim kurulunun aldığı bu karara karşı iptal davası açılmayacaktır.

Yukarıdaki hükümsüzlük halleri değerlendirildiğinde, başkan seçme yetkisi genel kurulda iken ve genel kurul herhangi bir nedenle bu yetkisini kullanmada duraksamamışken yönetim kurulunun esas sözleşmesel bir yetki gaspında bulunması kanaatimizce şirketin temel yapısına aykırılık teşkil edecek ve ilgili yönetim kurulu kararı butlan yaptırımıyla karşı karşıya kalacaktır. Şu hâlde genel kurul tarafından seçilmiş mevcut bir başkan varken yönetim kurulunun, bu başkanın azline ve yenisinin atanmasına ilişkin bir kararının butlanla sakat olduğunun kabulü gerekir.

Başkan seçme yetkisi genel kurulda bulunmasına rağmen, genel kurul bu yetkisini herhangi bir nedenle kullanmadığında ise, yukarıda da ele alındığı üzere, kooptasyon benzeri bir yöntemle ilgili şartlarda yönetim kurulunun başkan seçebileceğini düşünmekteyiz.

B. BAŞKANIN SEÇİLEMEMESİNE İLİŞKİN YAPTIRIMLAR

TTK m. 366/1 hükmüne aykırılık halinde yaptırımın ne olacağı Kanun'da düzenleme alanı bulamamıştır. Yönetim kurulunda görev dağılımının yapılmamasının kurulun toplanamaması anlamına gelebileceğinden; OR m. 731b maddesinde anonim şirket organlarının kanuna uygun oluşturulmamış olması, organ eksikliğiyle aynı yaptırıma bağlanmıştır⁵². Bu sebeple İsviçre hukuku bakımından yönetim kurulu başkanının seçilmemesi veya seçilememesi, organ yokluğunu sonucunu doğurabilecek ve pay

---

Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi”, Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, C: 3, S:5, s. 64.

⁵² İsviçre Borçlar Kanunu'nun ilgili 731b maddesi; “*Ein Aktionär oder ein Gläubiger kann dem Gericht bei folgenden Mängeln in der Organisation der Gesellschaft beantragen, die erforderlichen Massnahmen zu ergreifen: 1. Der Gesellschaft fehlt eines der vorgeschriebenen Organe. 2. Ein vorgeschriebenes Organ der Gesellschaft ist nicht richtig zusammengesetzt. (...)*” ifadelerini haizdir, <<https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19110009/index.html>> s.e.t. 01.06.2022.

sahiplerinin veya alacaklıların mahkemeye başvurarak gerekli tedbirlerin alınmasını talep hakkı bulunacaktır. Öğretide, İsviçre hukukunda olduğu gibi Türk hukukunda da yönetim kurulu başkanının seçilmemesi halinde organ yokluğunun düzenlendiği TTK'nın 530. maddesine başvurulabileceği belirtilmiştir⁵³. Biz ise başkan ve vekilinin seçilmemiş olmasının kural olarak TTK m. 530 bağlamında organ yokluğu anlamına gelmeyeceği kanaatini taşımaktayız. Çünkü aşağıda değineceğimiz üzere başkan ve vekili bulunmasa dahi çeşitli yol ve yöntemlerle organların işlerliğini belirli ölçülerde sağlamak mümkündür. Burada başkan ve/veya vekilinin organ sıfatını taşıyıp taşımadığına ilişkin değerlendirme yapmak da gerekir. Diğer taraftan ifade edilen görev dağılımı eksikliği, şirket işleyişini önemli ölçüde etkileyecek boyut kazandığında ise TTK m. 531 bağlamında şirketin feshi için haklı bir neden teşkil edebilecektir.

TTK'nın organ eksikliğini düzenleyen 530. maddesi hükmünde uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli olan organlarından birinin mevcut olmaması veya genel kurulun toplanamaması halinde; pay sahipleri, şirket alacaklıları veya Ticaret Bakanlığının istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinin, yönetim kurulu da dinlenerek şirketin durumunu kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirleyeceği düzenlenmiştir. Hükme göre bu süre içinde durum düzeltilmezse, mahkeme şirketin feshine karar verir. Görüldüğü üzere hükümde şirketin *“kanunen gerekli organlarından biri”* nin mevcut olmaması ifadesinin ardından genel kurulun toplanamaması da organ eksikliği olarak düzenlenmiştir. Anonim şirketlerde genel kurul dışında yönetim kurulu zorunlu organ olarak belirlendiğinden yönetim kurulunun uzun süreden beri mevcut olmaması da hüküm uyarınca organ eksikliği anlamına gelecektir. Hükümde ayrıca organ eksikliği halinde mahkeme tarafından yönetim kurulunun dinleneceği belirtilmiştir. Hükümün gerekçesinde de *“(...) mahkemeye, bu hususta yönetim kurulunu dinleme görevi yüklenmiştir. Dolayısıyla, sona erme kararını verecek olan mahkeme, bu kararı vermeden önce, mutlaka yönetim kurulunu dinlemek zorundadır.”* ifadelerine yer verilmiştir. Yönetim kurulunun uzun süreden beri mevcut olmaması sebebiyle açılacak bir davada mahkemenin şirket yönetim

⁵³ Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), s. 476, dn. 239.

kurulunu dinleme olasılığı bulunmamasına rağmen hükümde mahkemenin karar vermesinde yönetim kurulunu dinlemesini öngörmüş olması, organ yokluğu yaptırımının yalnızca genel kurulun toplanamaması ihtimalinde uygulanacağı sonucuna götürebilir⁵⁴. Ancak kanaatimizce mahkeme sadece yönetim kurulunu dinlemesi mümkünse bunu yapmakla görevli kılınmıştır. Diğer taraftan gerekli tedbir ve kararları almak amacıyla mahkemenin görev süresi ve temsil yetkisi sona eren eski yönetim kurulunu dinlemesi ise kanaatimizce mümkündür ve kendi takdirindedir.

TTK'nın organ eksikliğini düzenleyen 530. maddesinin gerekçesinde yönetim kurulunun görev süresinin sona ermesine rağmen, yeni bir yönetim kurulunun seçilmemiş veya seçilememiş olmasının veya yönetim kurulu üyelerinin istifaları ile kurulun boşaldığı ve yerlerini doldurma imkânının bulunmadığı durumlarda yönetim organının mevcut olmadığının kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Gerekçede yine, yönetim kurulunun hiç veya gereği gibi toplanamamasının da somut olayın özelliklerine göre 530. maddenin kapsamında kabul olunabileceği ifade edilmiştir⁵⁵. Bu bağlamda yönetim kurulunun başkanı olmadığı için fiili olarak uzun zamandan beri toplanamaması hali, organ yokluğunu oluşturacaktır⁵⁶. Ancak başkan yokken bile örneğin sirküler tipi karar alma usulünü izleyerek karar alan bir yönetim kurulu varsa artık burada organ yokluğundan bahsedilemeyecektir.

C. BAŞKANLIK GÖREVİNİN SONA ERMESİ

TTK m. 366 hükmünde yönetim kurulu başkanının ve vekillerinin seçilmesi hususu düzenlenmiş; ancak bu sıfatların kaybı konusunda açık bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Dolayısıyla temel ilkeler ve seçim usulüne dayanarak başkan ve vekillik sıfatının kaybına neden olan durumların tespiti gerekir. O halde yetki ve usulde paralellik ilkesi gereği bir üyeye tevdi edilen yönetim kurulu başkanlığı veya vekilliği görevinin, kural olarak yine aynı usul

⁵⁴ **Kendigelen**, s. 433.

⁵⁵ Bkz. TTK m. 530/1 gerekçesi.

⁵⁶ **Eminoğlu, Cafer** (2019) "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Sürelerinin Dolması ve Organ Yokluğu Sorunsalı", XXXIII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyum Tebliği, 13.12.2019, s. 14.

ile alınabileceği kabul edilmelidir. Dolayısıyla başkan veya vekilinin seçilmesine yetkili olan organ yine bu kişileri görevden almaya yetkilidir⁵⁷. Görevden alma kararı için yine seçim kararı için öngörülen nisapların aranması gerektiği kabul edilmelidir.

Başkan ve başkan vekilinin seçimi yetkisi yönetim kurulunda ise hem seçimleri hem de görevden alınmalarına ilişkin kararlarda başkan ve vekillerinin şahsen ilgili oldukları bu oylamalara katılmaları, kararın sakatlığına neden olmayacaktır⁵⁸. Zira yönetim kurulu başkanının ve başkan vekilinin seçiminin şirket menfaatini ilgilendiren bir karar olması dolayısıyla TTK'nın 393. maddesi uyarınca kararla ilgili üyelerin şirket dışı kişisel menfaatini ilgilendirmediği görülmektedir⁵⁹. Türk hukukunda yönetim kurulu başkanına İsviçre hukukundan⁶⁰ farklı olarak üstün oy hakkı tanınmaması nedeniyle⁶¹, bu seçimde şirket menfaatinin söz konusu olduğunu savunmak yerinde olacaktır.

eTTK döneminde tartışma konusu olan başkana üstün oy tanınıp tanınmayacağı meselesi, 6102 sayılı TTK ile güncelliğini yitirmiştir. Zira kanunun 624. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Birden fazla müdürün varlığı hâlinde, bunlar çoğunlukla karar alırlar. Eşitlik hâlinde başkanın oyu üstün sayılır. Şirket sözleşmesi, müdürlerin karar almaları konusunda değişik bir düzenleme öngörebilir.*” denilerek limited şirketlerde müdürlere üstün oy hakkı tanınabileceği düzenlenmiştir. Anonim şirketlere ilişkin böyle açık bir hüküm bulunmamasının yanında TTK m.390/3 hükmünün ikinci cümlesinin “*İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır.*” ifadesinden anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri ve başkana eşit oy tanındığı anlaşılmaktadır. Hükmün emredici özellik taşıdığı dikkate alındığında 340.

⁵⁷ **Doğan, B. Fatih** (2011) Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Baskı, İstanbul, Vedat, s. 54; **Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat)**, s. 476.

⁵⁸ Aynı yönde, **Akdağ Güney** (2016), s. 80; Karşı görüş için bkz. **Kortunay**, s. 226.

⁵⁹ **Akdağ Güney** (2016), s. 208; **Sulu, Muhammed** (2019) Anonim Ortaklıklarda Şirket Menfaati Kavramı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha, s. 146.

⁶⁰ İsviçre Borçlar Kanunu'nun (OR) 713. maddesinin ilk fıkrasında aksi esas sözleşmede belirtilmedikçe yönetim kurulu başkanının üstün oyu olduğu düzenlenmiştir.

⁶¹ **Kortunay**, s. 225.

maddede düzenlenen emredici hükümler ilkesine aykırı düşmeden başkana üstün oy tanınması mümkün olmayacaktır⁶².

Başkan ve vekillik sıfatı, yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir sebepten sona ermesi veya başkan ve vekilliği için esas sözleşmede öngörülen nitelikler varsa bunların kaybedilmesi halinde sona erer. Zira başkan ve vekil seçilmek için yönetim kurulu üyesi olunması zorunlu olduğu için, yönetim kurulu üyeliği sona eren bir kişinin başkanlık görevine devam etmesi mümkün değildir⁶³. Dolayısıyla başkan ve vekilini seçim yetkisi yönetim kurulundayken bile genel kurul, bu kişiyi yönetim kurulu üyeliğinden azledebilir; böylelikle onun başkanlık sıfatını da ortadan kaldırabilir.

Yönetim kurulu başkan ve vekilinin bu sıfatları, yönetim kurulu üyeliğinden ayrılmadan da sona erebilir. Zira başkanlık görevi, görev süresinin bitmesi veya başkanın istifası ya da bu görevden azledilmesi sebebiyle sona ermiş olsa da yönetim kurulu üyeliği devam edebilir. Ancak, önceden de belirtildiği üzere, yönetim kurulu üyeliği sona eren bir kişinin başkan veya vekillik sıfatlarının devam etmesi mümkün değildir.

III. YÖNETİM KURULU BAŞKANININ GÖREVLERİ VE BU GÖREVLERİN BAŞKANSIZ YÜRÜTÜLMESİNE İLİŞKİN DÜŞÜNCELER

A. BAŞKANIN GÖREVLERİ

TTK'da yönetim kurulu başkanının görevlerini sayarak düzenleyen bir madde bulunmamaktadır. Ancak Kanun'da başkanın görevleri bazen açıkça bazen zımnî olarak dağınık biçimde düzenlenmiştir; bazı görevleri ise işin niteliğinden anlaşılmaktadır. Aynı zamanda yönetim kurulu başkanına esas sözleşmeyle veya iç yönergeyle başka görevler verilmesi de mümkündür⁶⁴.

⁶² **Tekinalp**, Kn. 12-96; **Akdağ Güney** (2016), s. 54; **Coştan**, s. 183; Konuya ilişkin tartışmalar için ayrıca bkz: **Sevi, Ali Murat** (2020) "Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları. Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu", On İki Levha, 323-394., s. 350 vd.

⁶³ **Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat)**, s. 476.

⁶⁴ **Doğan**, s. 55.

TTK'nın 199. maddesinin dördüncü fıkrasında hâkim yönetim kurulu başkanının bağlı şirket hakkında rapor hazırlaması yükümlülüğü düzenlenmiştir. Hükme göre hakim şirketin her yönetim kurulu üyesi yönetim kurulu başkanından; bağlı şirketlerin finansal ve malvarlığıyla ilgili durumları ile üç aylık hesap sonuçları, hâkim şirketin bağlı şirketlerle, bağlı şirketlerin birbirleriyle, hâkim ve bağlı şirketlerin pay sahipleri ve bunların yakınlarıyla ilişkileri; yaptıkları işlemler ve bunların sonuç ve etkileri hakkında, özenli, gerçeği aynen ve dürüstçe yansıtan hesap verme ilkelerine göre düzenlenmiş bir rapor hazırlattırıp yönetim kuruluna sunmasını ve bunun sonuç kısmının yıllık rapor ile denetleme raporuna eklenmesini isteyebilir.

Ayrıca; TTK'nın 392. maddesinin üçüncü fıkrasında her yönetim kurulu üyesinin, yönetim kurulu toplantıları dışında, yönetim kurulu başkanının izniyle, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişi ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabileceği ve görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, yönetim kurulu başkanından, şirket defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını isteyebileceği düzenlenmiştir. Yönetim kurulu üyelerinin görevleri neticesinde altında buldukları sorumluluk⁶⁵ sebebiyle, onların şirketle ilgili bilgi alma hakkı şirket ve üye arasındaki güven ilişkisinin gereğidir⁶⁶. Yönetim kurulu üyesinin yeterli bilgi sahibi olmadan nitelikli karar vermesi de mümkün değildir. Şirket menfaati ve ticari sırlar da göz önünde bulundurulduğunda TTK, yönetim kurulu üyelerinin toplantılarda bilgi alma hakkına ilişkin bir sınırlama getirmemiş ancak toplantı dışında bilgi alma hakkını kullanmaları yönetim kurulu başkanının iznine bağlanmıştır⁶⁷.

TTK'nın 392. maddesinin yedinci fıkrasında ise her yönetim kurulu üyesinin başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebileceği düzenlenmiştir.

⁶⁵ Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. **Dinç, Serhan** (2017) Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara, s. 30.

⁶⁶ **Eminoğlu, Cafer** (2014) TTK 'nda Kurumsal Yönetim (Kurumsal Yönetim), 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

⁶⁷ Yönetim kurulu üyelerinin yükledikleri sorumluluk sebebiyle bilgi alma hakkı öngören kanun koyucunun, bilgi alma hakkına izin veren konumunda olan yönetim kurulu başkanına yönetim kurulu kararı olmadan defter ve belgeleri inceleme hakkı tanımaması öğretilmiştir, **Kendigelen**, s. 280.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, bilgi akışının yürütülmesini de sağlamaktadır. Bu bakımdan karar alma mekanizması içinde olan başkana, bilgilerin toplandığı merkezi bir pozisyonu olduğundan, kurulun işleyişini sağlama görevi tevdi edilmiştir. Başkan, yönetim kurulu üyeleri tarafından yöneltilen sorulara cevap verir. Ayrıca üyelere, amacına uygun olarak hazırlanmış olan bu bilgileri, şirketin işleriyle görevli kişilerden yardım ve uzmanlık alarak zamanında sunmalıdır. Bu sebeple yönetim kurulu başkanı, bilgi verme yükümlüsü olmakla birlikte, üyelerin bilgi alma hakkının güvencesini de sağlamaktadır. Yönetim kurulu başkanı istenilen bilgilerin hazırlanması ve sunulmasından öncelikle sorumludur⁶⁸. Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin 4.4.2 maddesine göre yönetim kurulu başkanı yönetim kurulu toplantısı gündeminde yer alan konular ile ilgili bilgi ve belgeleri, eşit bilgi akışını sağlamak suretiyle, toplantıdan yeterli zaman önce yönetim kurulu üyelerinin incelemesine sunar.

Bilgi almadaki bu görev, şirketin işleyişinde eşit işlem ilkesinin de uygulanmasını sağlaması açısından yönetim kurulu başkanına önemli bir mevki sağlar. Bu bakımdan yönetim kurulu başkanının, üyelere imkân hasıl olduğu müddetçe eşit bilgi vermesi gerekir.

TTK'nın 417. maddesinin üçüncü fıkrasında ise genel kurula katılabilecekler listesinin yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanacağı ifade edilmektedir.

Yukarıda sayılan ve yönetim kurulu başkanının görevlerinin açıkça zikredildiği hükümler haricinde başkanın, yönetim kurulu toplantısının gündemini hazırlamak ve üyelerin incelemesine sunmak, toplantıyı yürütmek, üyeleri toplantıya çağırarak, yönetim kurulu kararlarını ve talimatları ilgili birimlere iletmek, gereken hususları sicile tescil ve ilan ettirmek, yönetim kurulunun çağrı kararı üzerine genel kurul toplantısı için gereken hazırlık ve işlemleri yapmak gibi görevleri de vardır⁶⁹. Ayrıca işin niteliği gereği ve limited şirketlerde müdürler kurulu başkanıyla ilgili TTK m. 624/2 hükmünün kıyasen

⁶⁸ **Kalender, Emre** (2017) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı (TTK m. 392), 1. Baskı, Ankara, Yetkin, s. 145.

⁶⁹ **Pulaşlı** (2018), C: II, s. 1252, 1253, Kn. 277, 278; **Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat)**, s. 477.

uygulanması sonucunda, şirket adına kamuoyuna açıklama ve ilan yapmak da başkanın görevlerindedir.

B. BAŞKANSIZ YÖNETİM KURULUNUN BAŞKAN SEÇMEK ÜZERE TOPLANMASI

Başkansız kalmış bir yönetim kurulunun nasıl işleyeceği meselesinde öncelikle ele alınması gereken husus, ilgili şartlarda yönetim kurulunun nasıl toplanacağıdır. Özellikle şirket kuruluşunda henüz bir yönetim kurulu başkanının olmadığı veya başkanın istifa ettiği veya üyeliğinin bir şekilde sonlandığı, vekilinin de bulunmadığı hallerde, yönetim kurulunun başkan seçmek üzere nasıl toplanacağı hususları üzerinde durulmalıdır. Zira TTK m. 392/7 hükmü uyarınca yönetim kurulunun toplanabilmesi ancak başkanın veya vekilinin kendilerinin veya yönetim kurulu üyelerinin talebi ile yapacakları çağrı üzerine mümkündür⁷⁰.

Öğretide, yönetim kurulu toplantısına çağrının başkan tarafından yapılmadığı hâllerde, toplantının şekli nitelikteki kurucu unsurlarında eksiklik bulunduğundan hareketle böyle bir toplantıda alınan kararların yok hükmünde olacağı görüşü bulunmaktadır⁷¹. Buna karşılık, süresi dolan başkanın çağrısıyla toplanan yönetim kurulunun aldığı kararların yokluk yaptırımına tabi tutulmaması savunulmuştur. Bu görüşe göre, süresi dolmuş başkanın yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi mevcut olmamakla birlikte yönetim kurulunun alacağı karar açısından kurucu unsur yokluğu anlamına gelmeyeceği; böyle bir durumda emredici hükümlere aykırılıktan kararın butlana tabi tutulmasının daha isabetli olacağı belirtilmiştir⁷². Kanaatimizce de

⁷⁰ **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, Kn. 12-92; **Akdağ Güney** (2016), s. 247 vd.

⁷¹ **İlbasmış Hızlısoy, Özlem** (2022) “Anonim Şirket Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanlar ve Yetkisiz Kişilerce Yapılan Çağrıyla Toplanan Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Hukuki Akıbeti”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C: 8 S: 1, s. 137; Bu yönde, Yargıtay 11. HD. T: 16.04.2019 E: 2017/4046 K: 2017/3005, <<https://karararama.yargitay.gov.tr/>> s.e.t. 20.07.2022.

⁷² **Bahtiyar** (2022), s. 107. Bu görüşe paralel olarak Yargıtay'ın da “anonim şirketlerde yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisinin açıkça yönetim kurulu başkanına verildiği, bu yetkinin emredici nitelikte olduğu, somut olayda butlanla sakat olduğu belirtilen kararların alındığı yönetim kurulu toplantılarının ise yönetim kurulu başkanının daveti üzerine değil, toplantıya

başkan bulunmadığı bir durumda başkan seçimi için toplanarak karar alan bir yönetim kurulunun bu kararı yokluk gibi bir yaptırımla karşı karşıya kalmamalıdır. Zira çağrı usulü, toplantının kurucu unsurlarından biri değildir.

TTK m. 392/7 hükmünden yola çıkarak söz konusu durumda yönetim kurulunun bir başkanı veya vekili bulunmadığında toplantının nasıl yapılabileceği veya nasıl karar alınabileceği belirsizliğini korumaktadır⁷³. Bu belirsizliğe yönelik çeşitli çözüm önerileri ortaya konulabilir. Bunlardan biri sirküler tipi karar alma usulüyle başkan seçilmesi yöntemidir. Sirküler tipi karar alma usulünde, kurul üyelerinden birinin başkan seçmeye ilişkin karar olarak yazılmış olan önerisine, en az kurulun üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınarak yönetim kurulu kararı verilebilir⁷⁴. Ancak bu yöntemle karar alınabilmesi için TTK m. 390/4 hükmü gereği bu önerinin mutlaka tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması ve üyelerden toplantı yapılması isteminde bulunan kimsenin olmaması gerekir.

Yönetim kurulunun başkansız kalmış olması sonucu başkan seçebilmek amacıyla toplanması için bir diğer çözüm yolu, görev süresinin sona ermesi nedeniyle başkanlığı sona eren üyenin, yönetim kurulunu toplamak amacıyla

---

davet yetkisi olmayan üyelerin daveti üzerine yapıldığı, bu hususun anonim şirketin temel yapısına uymadığı ve TTK'nın 391/1-b maddesi uyarınca alınan bu yönetim kurulu kararlarının butlanı sonucunu doğurduğu şeklinde kararı mevcuttur, Yargıtay 11. HD. T: 26.01.2016, E:2015/3129, K: 2017/804; Aynı yönde Yargıtay 11. HD. T: 21.03.2018 E: 2016/9409 K: 2016/2154, <<https://karararama.yargitay.gov.tr/>> s.e.t. 22.07.2022.

⁷³ Amerikan hukukunda anonim şirketin temel şekli olarak gösterilen “*business corporation*”ın (Pulaşlı, Hasan (2007) “Anonim Şirketler Hukukunda CEO'nun Hukuki Durumu” BATİDER, S: 24(1), s. 17, dn. 3) yönetim ve temsil organı olan “*board of directors*”ın toplanması için 24 eyaletin kabul ettiği 2002 tarihli Model Business Corporation Act'in toplantıya davet başlıklı § 8.22 kısmında iç yönerge aksini düzenlemediği müddetçe olağan toplantıların davetsiz yapılabileceği, olağanüstü toplantıların ise iki gün öncesinden davet yapılarak toplanacağı düzenlenmiştir. Ancak toplantıya davetin kim tarafından yapılacağına ilişkin özel bir hükme yer verilmemiştir, <https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business_law/corplaws/2016_mbca.authcheckdam.pdf> s.e.t. 23.07.2022.

⁷⁴ Akdağ Güney (2016), s. 249; Coştan, Hülya (2012) “Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı”, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı, BATİDER, C: 28, S: 3, s. 156 vd.; İlbasmış Hızlısoy (2022), s. 124.

yapacağı çağrının geçerli kabul edilmesi de olabilir⁷⁵. Zira benzer durumda genel kurulun toplanmasına ilişkin olarak TTK m. 410/1 hükmünde kanun koyucunun genel kurul toplantıları açısından düzenlediği bu yöntemin yönetim kurulunun toplanması için uygulanmasının da mümkün olabileceği görüşündeyiz. Belirtilen hususta kanun koyucunun bilinçli olarak sessiz kaldığı savunulabilecekse de, toplantı ve çağrı usulü kazuistik bir yöntemle düzenlenmiş bulunan ve temel karar alma organı mahiyetinde olan genel kurul için izin verilen bir yöntemin yönetim kurulu toplantı çağrısı bakımından mümkün olmayacağını savunmak güç olacaktır.

TTK'da özel olarak düzenlenmiş olmasa bile yönetim kurulunun tüm üyelerinin hazır bulunduğu bir toplantıda kurula başkan seçmek amacıyla bir karar almaları da söz konusu olabilir⁷⁶. Bu çözüm yöntemi ise anonim şirket genel kurul toplantıları için çağrısız toplantı usulüne kıyasen düşünülebilir.

Başkan veya başkan vekili sıfatı bulunmayan bir üyenin yaptığı çağrı üzerine toplanan yönetim kurulunda, toplantı ve karar nisaplarına da uyularak alınan kararların geçerli olacağı zira kanunda bunu engelleyecek

---

⁷⁵ Aynı yönde, **Bahtiyar** (2022), s. 106, 107. Yine, öğretilde süresi dolan başkanın çağrısıyla toplanan yönetim kurulunun aldığı kararların yokluk yaptırımına tabi tutulmaması, zira başkanın süresinin dolmuş olmasının yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisinin olmadığı anlamına gelmekle birlikte yönetim kurulunun alacağı karar açısından kurucu unsur yokluğu anlamına gelmeyeceği savunulmuştur. Bu görüşe göre böyle bir durumda emredici hükümlere aykırılıktan kararın butlana tabi tutulmasının daha isabetli olacağı belirtilmiştir, **Bahtiyar** (2022), s. 107. Bu görüşe paralel olarak Yargıtay'ın da "anonim şirketlerde yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisinin açıkça yönetim kurulu başkanına verildiği, bu yetkinin emredici nitelikte olduğu, somut olayda butlanla sakat olduğu belirtilen kararların alındığı yönetim kurulu toplantılarının ise yönetim kurulu başkanının daveti üzerine değil, toplantıya davet yetkisi olmayan üyelerin daveti üzerine yapıldığı, bu hususun anonim şirketin temel yapısına uymadığı ve TTK'nın 391/1-b maddesi uyarınca alınan bu yönetim kurulu kararlarının butlanı sonucunu doğurduğu" şeklinde kararı mevcuttur, Yargıtay 11. HD. T: 26.01.2016, E: 2015/3129, K: 2017/804; Aynı yönde Yargıtay 11. HD. T: 21.03.2018 E: 2016/9409 K: 2016/2154; Buna karşılık toplantı çağrısının başkan tarafından yapılmadığı durumlarda alınan kararların yokluğuna ilişkin, Yargıtay 11. HD. T: 16.04.2019 E: 2017/4046 K: 2017/3005 sayılı kararı, <<https://karararama.yargitay.gov.tr/>> s.e.t. 22.07.2022.

⁷⁶ **Akdağ Güney** (2016), s. 250; **Bahtiyar** (2022), s. 106.

düzenlemelerin bulunmadığı öğretilerde savunulmuştur⁷⁷. Ancak TTK m. 392/2 hükmünde her yönetim kurulu üyesinin başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebileceği düzenlenmiştir. Hükümde yönetim kurulunun toplantıya çağırılması için bir usul belirlenmiştir. Dolayısıyla bu hükümden anlaşıldığı üzere kanun koyucunun iradesi, başkan veya vekili sıfatı bulunmayan üyelerin kendi inisiyatifleriyle yönetim kurulunu toplantıya çağırabilmesi yönündedir⁷⁸. Bu sebeple kanaatimizce başkansız kalan bir yönetim kuruluna başkan seçilebilmesi için yukarıda değinilen yöntemlerden biriyle yönetim kurulunun toplanması daha yerinde olacaktır.

C. YÖNETİM KURULUNUN BAŞKANSIZ İŞLEYİŞİNDE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Genel Olarak

TTK'da yönetim kurulu başkanına yüklenmiş görevlerin başkan olmadığı durumlarda yerine getirilememesi, anonim şirketin yönetim kurulunun dolayısıyla şirketin işleyişine engel olabilir. Bu sebeple yönetim kurulu başkanı için belirlenmiş görevlerin başkansız kalındığı durumlarda icra edilebilmesi, şirketin işleyişini sürdürebilmesi, hukuki güvenilirlik ve belirliliğin sağlanması, şirketin işleyişinin temini, şirkete ilişkin menfaat sahiplerinin ve çıkarlarının korunması ve işlem güvenliği için çözüm yolları üzerine düşünülmelidir. Belirtilen durum için, bir tanesi yukarıda kısmen ele alınmış bulunan iki yol önermekteyiz.⁷⁹ Birisi yönetim kurulunun elden

⁷⁷ Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), s. 476.

⁷⁸ İlbasmış Hızlısoy (2022), s. 124; Aksi yönde eTTK döneminde Domaniç, Hayri (1988) Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi-II, İstanbul, Temel Yayınları, s. 587.

⁷⁹ Yönetim kurulu başkanının gözetim kurulu (Aufsichtsrat) tarafından seçilmesinin öngörüldüğü Alman Hukukunda (AktG § 84/II) birden fazla başkanın seçilebileceği kabul görmektedir. Bkz.: Koch, Jens (2022) "Aktiengesetz", 16. Baskı, C.H.Beck, § 84, Kn. 28. Türk hukukunda ise birden fazla başkanın aynı anda seçilmesinin TTK m. 366/1 hükmünün lafzının sayı bakımından açıklığı, birden fazla vekil seçilmesine izin verilmişken sadece bir başkanın seçileceğinin belirtilmiş olması, diğer taraftan emredici hükümler ilkesinin (TTK m. 340) varlığı ve yönetimde iki başlılığın ortaya çıkma ihtimali gibi nedenlerle mümkün olmayacağını düşünmekteyiz. Diğer taraftan yönetim kurulunun başkansız kalmasının doğurduğu boşluk için "yedek başkan seçilmesi" de bir çözüm yolu olarak gözükse de

dolaştırma yöntemiyle karar almasıdır. Diğeriyse salt başkan tarafından icra edilecek işlemler bakımından yönetim kurulunun oy çokluğuyla aldığı kararın başkanı ikame etmesidir. Diğer taraftan, ayrı bir başlık olarak ele almamış olsak da esas sözleşmeye yönetim kurulunun çağrılma usulüne ilişkin hükümlerin konulabileceğini, bu yolla örneğin her bir yönetim kurulu üyesinin toplantı çağrısında bulunabileceğini kabul etmek gerekir.⁸⁰ TTK m. 367 hükmünde yönetimin düzenlenmesine ve bilhassa bu hususta iç yönergeyle belirleme yapılabilmesine olanak tanınmış olması nedeniyle emredici hükümler ilkesinin bu açıdan engel teşkil etmeyeceği kanaatindeyiz.

2. Elden Dolaştırma Yoluyla Karar Alma

Kanun koyucu TTK m. 390/4 hükmüyle yönetim kuruluna elden dolaştırma yoluyla karar alma olanağı tanımıştır⁸¹. Hükme göre yönetim kurulu kararları, üyelerden hiçbirinin toplantı yapılması talebinde bulunmaması halinde, üyelerinden birinin belirli bir konuda karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Söz konusu önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması elden dolaştırma yoluyla alınacak kararın geçerlilik şartı olarak öngörülmüştür. Dolayısıyla yönetim kurulu, başkanın bulunmaması sebebiyle toplantıya çağrılmıyorsa bile, üyelerden birinin bu yöntemi kullanarak karar alınmasını sağlaması mümkündür⁸².

---

emredici hükümler ilkesinin buna da engel teşkil ettiğini söylemek gerekir. TTK'da yapılacak bir düzenlemeyle başkanın başkanlık sıfatının ortadan kalktığı hallerde ilgili görevi üstlenmek üzere yedek başkan seçilebileceğine ilişkin bir düzenleme yapılması bir başka çözüm yolu olarak değerlendirilebilir.

⁸⁰ **Nomer Ertan, N. Füsün** (2018) "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları" (Yönetim): (Kendigelen, Abuzer/Soykan, İsmail Cem/Uzel, Necdet/Evlek, Müge/Yıldız, Nurgül), Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, 12 Ekim 2018, İstanbul, On İki Levha, s. 49; **Coştan**, s. 164.

⁸¹ **Teoman, Ömer** (2001) "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması", Otuz Yıl Ticaret Hukuku – Tüm Makalelerim, Cilt II, 1982- 2001, 1. Baskı, İstanbul, Vedat, s. 488.

⁸² Öğretide bu yöntemin başkanın yönetim kurulunu toplantıya çağırması halinde de işletilebilmesi önerilmiştir; **Bahtiyar** (2022), s. 116, 117.

3. Kurulun Çoğunluk Prensibiyle Başkanı İkame Etmesi

Kanunda başkan için öngörülen görevlerin başkan olmadan yerine getirilemeyeceğinin kabul edilmesi halinde, şirketin işleyişi özellikle genel kurula katılanlar listesinin imzalanmaması, genel kurul toplantısının yapılamaması ve şirketin işleyememesinden organ yokluğundan feshine kadar çeşitli sorunlara yol açabilecektir. Burada şirketin devamlılığının, seçim yetkisi kendisinde olan bir kurulun görevini ihmal etmesi ya da başka bir sebeple şirketin yönetim kurulunun başkansız kalması sebebiyle tehlikeye girmesinin önlenmesi amaçlanmalıdır.

Başkanın belirlenmemiş olduğu durumlar bakımından bir çözüm olarak yönetim kurulunun çoğunluk ilkesi temelinde yönetim kurulu başkanını ikame etmesini öneriyoruz. Bu durumda, yapılacak işleme göre yönetim kurulu başkanının TTK'da düzenlenen görevlerini, yönetim kurulunun tam üye sayısının salt çoğunlukla aldığı yönetim kurulu kararları ya da çoğunluk üyenin imza atması yoluyla ikame edebilmelidir. Bu anlamda örneğin bir yönetim kurulu üyesinin toplantı dışında bilgi almak istemesi üzerine, buna bir yönetim kurulu kararıyla izin verilebilmelidir. Yine bu bağlamda bağlı şirket hakkında hazırlanan rapor ve genel kurula katılabilecekler listesi çoğunluk üye tarafından imzalanmasıyla başkan yetkisi ikame edilebilmelidir⁸³.

Yönetim kurulunun başkanı ikame edebilmesine yönelik yaklaşımın öncelikli gerekçesi başkan statüsünün anonim şirketin hükmi şahsiyetine, hak ve fiil ehliyetine ilişkin değil salt organizasyonuna ilişkin olmasıdır. Nitekim başkanın seçimine ilişkin TTK m. 366 hükmünün madde metninden sayılan (TTK m. 1543/1) kenar başlığı "görev dağılımı" şeklindedir. Gerçekten de TTK'da başkanın yokluğuna doğrudan sonuç bağlayan herhangi bir müeyyide bulunmamaktadır. O halde yönetim kurulu başkanının görevlerine ilişkin hükümlerin düzen normu olduğu kabul edilmelidir.

Diğer taraftan uygulamada karşılaşılmaması oldukça muhtemel olan yönetim kurulu başkanın seçilmemesi ya da seçilememesi durumuna şirketi

---

⁸³ Belirtmek gerekir ki bu çalışmada ele alınan hususlar şirketler topluluğu bakımından ayrı bir değerlendirme ve incelemeyi gerekli kılmaktadır. Ancak böyle bir girişimden, bu çalışmanın kapsamını aşacak mahiyette olması nedeniyle imtina edilmiştir.

kilitleyecek, işleyişini durduracak sonuçlar bağlamak *ratio legis* bakımından yerinde olmayacak; anonim şirketler hukukunun dogmatik yapısına uygun düşmeyecektir. Gerçekten de kanun koyucunun amacı anonim şirketi mümkün olduğu ölçüde işlevsel kılmaktır⁸⁴. Bunun içindir ki organlar bakımından görüş birliği değil çoğunluk prensibi benimsenmiştir. Yine her bir organ için vazgeçilmez görev ve yetkilerin benimsenmiş olması, organların eşitlik prensibine dayalı olarak işlemesi ve temsilin yönetim kurulu üyelerinin tamamı yerine sadece iki üye ile gerçekleştirilebilmesi (TTK m. 370/1), hatta bu sayının teke düşürülebilmesinin (TTK m. 370/2) önemli nedenlerinden biri şirketin işleyişini temin etmektir.

Başkana bazı müstakil görevler verilmiş olsa da kendisine yönetim kurulunun iradesinin üstünde ya da bu iradeyi bertaraf edebilecek veya onunla yarışabilecek bir yetki ve güç bahşedilmemiştir. Başkan esas itibarıyla belirli organizasyonel işlemleri icra etmekle yükümlü üyedir. Kurulun üyeye verilen görevleri icra edemeyeceğini iddia etmek anonim şirketin bu yönüyle temel yapısıyla da uyumsuzdur.

Yönetim kurulu şirketin iradesinin tecelli etmesine ve yansımaya aracılık etme yetkisi ve kabiliyetine sahiptir. Oysa başkanlık yetkisi ve başkanın görevleri doğrudan böyle bir statü sağlamaz. Örneğin başkanın yönetim kurulunun yerine geçme, karar alma ya da üye sıfatına bağlanan yetki hariç olmak üzere salt başkanlık vasfı nedeniyle şirketi genel anlamda ve kural olarak temsil etme yetkisi bulunmamaktadır. Yetkileri iç işleyiş ve organizasyona yöneliktir.

Başkanlık yetkisini ikame edilemez görmek şirketin organsız kalmasına, bu da şirketin feshine yol açabilir. Gerçekten de başkanın yönetim kurulunu toplantıya çağırması ve genel kurula katılabilecekler listesinin imzalamasının sadece başkan tarafından yapılabileceğini, örneğin yönetim kurulu üye çoğunluğunun bunu yapamayacağını kabul etmek her iki organın uzun süre toplanamamasına ve neticede şirketin feshinin talep edilmesi için en azından bir gerekçe oluşmasına yol açabilir. Oysa kanun koyucu anonim şirketin feshini son çare olarak görmekle kalmamakta feshi götürecektir sebepler oluşturmaktan

---

⁸⁴ Eminoğlu (2014), s. 141.

da kaçınılmaktadır⁸⁵. Çünkü asıl olan önemli bir iktisadi yapı olan, hatta korunması kamu düzeni ile bağlantılı kabul edilen şirketin işlemesi ve ayakta kalmasıdır.

Son olarak belirtmek gerekir ki yönetim kurulu, seçme yetkisi genel kurula verilmediği müddetçe başkanı seçen ve dilediği zaman azledebilecek bir organdır. Bu organın asli vazifelerinden bir tanesi de şirketin işlerliğini tesis etmek ve aksamasını önlemektir. Seçme ve azletme yetkisine sahip olan, şirketin işleyişini temin etme vazifesi bulunan yönetim kurulunun, yokluğu halinde başkanı çoğunluk prensibi temelinde ikame edebileceğini kabul etmek gerekir.

Yönetim kurulunun başkansızlık hali için yönetim kurulu tarafından ikame edilmesine yönelik önerimiz sadece olağanüstü dönemler bakımından söz konusudur, bir rutin ve daimî işleyiş yolu olarak düşünülmemelidir. Yönetim kurulu, seçme yetkisi kendisinde iken bir an önce başkanı seçmek, söz konusu yetki genel kurulda olduğu halde ise başkanı seçmek üzere yine bir an önce genel kurulu toplantıya çağırarak vazifeli olup bundan imtina etmesi, yukarıda ele aldığımız üzere sorumluluğuna yol açabilecektir. Önerimizin öğretilerinde tartışılması neticesinde kanun koyucu tarafından TTK'ya eklenecek bir madde ile kanuni bir zemine kavuşması elverişli olacaktır. Bu bağlamda TTK m. 366/2 hükmüne bir cümle ya da yine TTK m. 366 hükmüne üçüncü bir fıkraya olarak aşağıdaki hüküm eklenebilir:

“Kuruluştaki yönetim kurulu başkanının atanmadığı ya da seçilmediği, sonrasında ise başkanlık görevinin herhangi bir nedenle sona erdiği hallerde geçici olarak ve yeni bir başkan seçilene kadar başkana özgülenen görevler yönetim kurulunca üye tam sayının salt çoğunluğuyla alınacak kararlarla ya da aynı orana denk gelen sayıdaki üye tarafından atılacak imza ile icra edilir”.

---

⁸⁵ **Nomer Ertan, Füsün** (2015) “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davası -TTK m. 531 Üzerine Düşünceler” İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: LXXIII, S: 1, s. 428, 429; Anonim şirketin haklı sebep feshine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. **İlbasmış Hızlısoy, Özlem** (2016) Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi, Ankara, Adalet.

SONUÇ

TTK'nın "Görev Dağılımı" başlıklı 366. maddesinde, anonim şirket yönetim kurulu başkanının seçilmesi gerekli görülmüş ve buna bazı sonuçlar bağlanmıştır. Hükmün niteliği öğretide çeşitli görüş ayrılıklarına neden olmuştur. Biz, TTK m. 366'da başkan seçiminin emredici bir şekilde anonim şirketlere yükletildiğini savunan görüşe katılmakla birlikte başkanın görevlerine ilişkin hükümlerin düzen normu olarak getirildiği kanaatindeyiz. Yönetim kurulu başkanının seçilmesi zorunluluk arz etse de seçilememe durumuna ağır sonuçlar bağlamak, yönetim kurulunun ve dolayısıyla şirketin işleyememesi sonucunu çıkaracak şekilde katı yorum yapmak, şirketin işleyememesine yol açabilir. Bu durum da yönetim kurulunun hiç toplanamaması, genel kurulun toplantıya çağrılmaması ve neticede organ yokluğuna ilişkin hükümlerin işletilmesine kadar gidebilecek bir sürecin başlamasına neden olabilecektir. Aynı zamanda uygulamada farklı sebeplerle başkansız işleyen yönetim kurullarının iş ve işlemleri ile bunlara dayalı olarak yapılan işlemler geçersizlik tehdidi ile karşı karşıya kalacak bu da hukuki güvenilirlik ve belirlilik ilkelerini zedeleyecektir.

Kanun'da, başkanın seçilmemesine ilişkin herhangi bir yaptırımın öngörülmemiş olması, başkanın görevlerine ilişkin hükümlerinin düzen normu olduğu görüşünü desteklemektedir.

Yönetim kurulu başkanının yalnızca yönetim kurulu üyeleri arasından seçilebileceği ise açıkça kanunda düzenlenmiştir. Madde hükmünde başkanın "üyeler arasından" seçileceği belirtilip bu üyelerin niteliğiyle ilgili herhangi bir ayırım yapılmadığından, tüzel kişi yönetim üyelerinin de başkan seçilebileceği anlaşılmaktadır. Yönetim kurulu başkanının da 360. madde hükmünde belirtildiği şekilde imtiyazlı pay sahiplerinden seçileceğinin öngörülüp öngörülemediği hususunda ise seçim yetkisinin genel kurulda olduğu durumlarda yönetim kuruluna başkan seçilmesi imtiyaz olarak ve paya bağlanmak suretiyle düzenlenebileceği kanaatini taşımaktayız. TTK, 363. maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği üzere esas sözleşme ile yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için çeşitli nitelikler belirlenmesine imkân tanımıştır. Kanaatimizce bu sebepten üyelik ile sıkı sıkıya bağlantılı olan başkan ve başkan vekilliği seçilebilmek için de esas sözleşme ile bazı nitelikler aranması

mümkündür. Yine, yönetim kurulu başkanlığı statüsü, üyelikle bağlantılı olduğundan ve kanunda bunu engelleyecek bir hüküm de bulunmadığından, kooptasyonla seçilmiş bir üyenin başkan olabilmesinin mümkün olduğu kanaatini taşımaktayız.

Kanun koyucu, yönetim kurulu başkanının görevlerinin bazılarının istisnai olarak açıkça düzenlemiş, önemli bir kısmını ise ya örtülü olarak düzenlemiş, diğer görevler ise işin niteliğinden anlaşılmaktadır. Yönetim kurulu başkanı seçmeye yetkili organın bu görevi yerine getirememesi durumunda yönetim kurulu başkansız kalacak ve başkana ilişkin görevlerin akıbeti tartışmaya sebep olacaktır. Yönetim kurulu başkanının yönetim kurulunu toplantıya çağırması haricinde kanunda açıkça düzenlenmiş diğer görevleri de mevcuttur. Özellikle TTK m. 199/4 hükmü gereği yönetim kurulu başkanının bağlı şirket hakkında rapor hazırlaması yükümlülüğü, TTK m. 392/3 hükmü bağlamında yönetim kurulu üyelerinin yönetim kurulu toplantıları dışında bilgi almalarına izin verilmesi, TTK m. 417/3 hükmünde düzenlenen genel kurula katılabilecekler listesini imzalaması görevlerinin başkan olmaksızın nasıl yürütüleceği hususuna çözüm üretilmesi gerekmektedir.

TTK'da yönetim kurulu başkanına yüklenmiş görevler, başkan olmadığı durumlarda anonim şirketin yönetim kurulunun, dolayısıyla şirketin kendisinin işleyememesine neden olabilecektir. Bu sebeple yönetim kurulu başkanı için belirlenmiş görevlerin başkansız kaldığı durumlarda icra edilebilmesi, şirketin işleyişini sürdürebilmesi, hukuki güvenilirlik ve belirliliğin sağlanması, şirketin işleyişinin temini, şirkete ilişkin menfaat sahiplerinin ve çıkarlarının korunması ve işlem güvenliği için çözüm yolları üzerine düşünülmelidir. Belirtilen durum için yönetim kurulunun elden dolaştırma yöntemiyle karar alması ve salt başkan tarafından icra edilecek işlemler bakımından yönetim kurulunun üye tam sayısının salt çoğunluğuyla başkanı ikame etmesi çözümünü önermekteyiz.

Kanun koyucu TTK m. 390/4 hükmüyle yönetim kuruluna elden dolaştırma yoluyla karar alma olanağı tanımıştır. Yönetim kurulu, başkanın bulunmaması sebebiyle toplantıya çağrılmıyor olsa bile, üyelerden birinin bu yöntemi kullanarak karar alınmasını sağlaması mümkündür.

Kanaatimizce, yönetim kurulu, başkanın yokluğu halinde, başkanın TTK'da düzenlenen başkana özgü görevleri, yönetim kurulunun üye tam sayısının salt çoğunluğuyla alacağı kararla ya da bunların atacağı imza ile icra edebilmelidir. Bir başka ifadeyle yönetim kurulu çoğunluk prensibiyle başkanın ikame edebilmelidir. Zira başkana kanunda açıkça bazı görevler verilmiş olsa da aslında bu görevler onun yönetim kurulunun iradesinin üstünde ya da bu iradeyi bertaraf edebilecek güçte değildir. Başkan esas itibariyle belirli organizasyonel işlemleri icra etmekle yükümlü üyedir. Dolayısıyla kurulun bir üyeye verilen görevleri icra edemeyeceğini iddia etmek anonim şirketin bu yönüyle temel yapısıyla da uyuşmayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdağ Güney, Necla** (2016), Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Akdağ Güney, Necla** (2010) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Bahtiyar, Mehmet** (2022) “Anonim Ortaklıkta Başkanın Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağırmasının Yaptırımı ve Toplantısız Karar Alınmasında Bazı Sorunlar” Prof. Dr. Rıza Ayhan’a Armağan, Ankara, Yetkin, s. 99-127.
- Bahtiyar, Mehmet** (2005) “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, S: 61, s. 47-106.
- Cenkci, Esra** (2011) “6102 Sayılı TTK’na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 2011/1, s. 119-137.
- Coştan, Hülya** (2012) “Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı”, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı, BATİDER, C: 28, S: 3, s. 155-190.
- Çamoğlu, Ersin (Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal)** (2014) Ortaklıklar Hukuku I, 13. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Çamoğlu, Ersin** (2010) Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Demir, Koray** (2017) “Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün Mü? (TTK m. 363/1’de Öngörüldüğü Haliyle Kooptasyon)”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: 75, S: 1, 315-334.
- Develi, Emine** (2016) Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Dinç, Serhan** (2017) Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara.
- Doğan, B. Fatih** (2011) Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Domaniç, Hayri** (1988) Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi-II, İstanbul, Temel Yayınları.

- Eminoğlu, Cafer** (2019) “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Sürelerinin Dolması ve Organ Yokluğu Sorunsalı”, XXXIII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyum Tebliği, 13.12.2019.
- Eminoğlu, Cafer** (2014) TTK’nda Kurumsal Yönetim, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Eminoğlu, Cafer/Dalgıç Altıntaş Berrin** (2014) “TTK ’nun 340. Maddesi: Sermaye Şirketleri Hukukunda Sözleşme Özgürlüğünün Sonu Mu?”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 9, S: 2, s. 1-25.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem** (2022) “Anonim Şirket Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanlar ve Yetkisiz Kişilerce Yapılan Çağrıyla Toplanan Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Hukuki Akıbeti”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C: 8 S: 1, s. 115-142.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem** (2016) Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi, Ankara, Adalet.
- Kalender, Emre** (2017) Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı (TTK m. 392), 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Karasu, Rauf** (2009) Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Karasu, Rauf** (2015) “Emredici Hükümler İlkesinin Kapalı Tip Anonim Şirketler ve Limited Şirketler Açısından Doğurduğu Sorunlar ve Çözüm Önerileri” Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, S: 2015/1, s. 115-132.
- Kendigelen, Abuzer** (2016) TTK Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kıratlı, Metin** (2021) Yönetim Kurulu Başkanı, 1. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Kırca, İsmail** (2012) “Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği”, BATİDER, C: XXVIII, S: 2, s. 51-59.
- Kırca, İsmail** (2022) Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Kırca, İsmail (Şehirali Çelik, Feyzan /Manavgat, Çağlar)** (2013) Anonim Şirketler Hukuku, C: I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, 1. Baskı, Ankara, BATİDER.
- Koch, Jens** (2022) “Aktiengesetz”, 16. Baskı, C.H.Beck.

- Kortunay, Ayhan** (2015) Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Edinme Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Moroğlu, Erdoğan** (2012) 6102 Sayılı TTK 'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, 8. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Nomer Ertan, Füsün** (2015) “Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davası - TTK m. 531 Üzerine Düşünceler” İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C: LXXIII, S: 1, s. 421-440.
- Nomer Ertan, N. Füsün** (2018) “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları” (Yönetim): (Kendigelen, Abuzer/Soykan, İsmail Cem/Uzel, Necdet/Evlek, Müge/Yıldız, Nurgül), Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, 12 Ekim 2018, İstanbul, On İki Levha.
- Oğuz, Ersin** (2019) Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Belirli Grupların Seçilme Hakkı, Ankara, Seçkin.
- Özkorkut, Korkut** (1996) Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, 1. Baskı, Ankara, Sermaye Piyasası Kurulu yayınları.
- Pulaşlı, Hasan** (2018) Şirketler Hukuku Şerhi, C: I, II, 3. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Pulaşlı, Hasan** (2007) “Anonim Şirketler Hukukunda CEO'nun Hukuki Durumu” BATİDER, S: 24 (1), s. 17-64.
- Sevi, Ali Murat** (2021) Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü, Ankara, Seçkin.
- Sevi, Ali Murat** (2020) Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları. Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu, İstanbul, On İki Levha, s. 323-394.
- Sulu, Muhammed** (2019) Anonim Ortaklıklarda Şirket Menfaati Kavramı, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Şeker, Hakan** (2020) “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S: 149, s. 209-223.
- Tekinalp, Ünal** (2015) Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Baskı, İstanbul, Vedat.

- Teoman, Ömer** (2001) “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması”, Otuz Yıl Ticaret Hukuku – Tüm Makalelerim, Cilt II, 1982- 2001, 1. Baskı, İstanbul, Vedat.
- Turanlı, Hüsnü** (2013) “Yeni TTK Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C: XVII, S: 1-2, s. 939-960.
- Türk, Mehmet Cemil** (2019) Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Üçışık, Güzin** (2011) “Türk Hukuku’nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi”, Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, C: 3, S:5, s. 57-65.
- Veziroğlu, Cem** (2021) Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Wernli, Martin/ Rizzi, Marco A. (Honsell/Vogt/Watter (Editörler))** (2012) Basler Kommentar – Obligationenrecht II, 3. Auflage, Zürich, Helbing & Lichtenhahn.
- Yağmur, Setenay** (2020) Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesi, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Yıldız, Şükrü** (2004) Eşit İşlem İlkesi, 1. Baskı, Ankara, Seçkin.
- Yüce, Aydın Alber** (2015) Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, 2. Baskı, İstanbul, Vedat.
- <<https://wadmin.ch/opc/de/classified-compilation/19110009/index.htmlww.a>> s.e.t. 01.06.2022.
- <https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business_law/corplaws/2016_mbca.authcheckdam.pdf> s.e.t. 23.07.2022.